

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domni colectori.

Sumariu: Procesu verbale luat in siedinti'a I-a si a II-a a adunarei generale a XXVI-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiu la 28 si 29 Augustu st. n. 1887. — Discursu despre scól'a superióra romana de fete din Sibiu. — † Timoteu Cipariu, necrologu. — Cuvéntu de deschidere rostitu prin Alim-piu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentului XI. alu „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ cu ocasiunea adunarei generale tinuta la 4 Augustu st. n. in Buciumi. — Raportulu anualu alu comitetului despartimentului XI. (Selagianu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, càtra adunarea generala tinuta la 4 Augustu 1887 in comun'a Buciumi. — Procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedintiele dela 23 Augustu, 3 Septembrie si 9 Septembrie st. n. 1887. — † Iacobi Muresianu, necrologu. — Bibliografia. — Concursu.

Nr. 396/1887.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a I-a a adunarei generale a XXVI-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiu la 28 Augustu st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobi Bolog'a.

Notariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 1. Vice-presiedintele Asociatiunei, dl Iacobi Bolog'a aduce la cunoscintia, cà dl prepositu capitulariu Timoteiu Cipariu, presidentulu acestei Asociatiuni, impedecatu fiindu din caus'a starii sanetatii sale a conduce insusi siedintiele adunarii generale, in conformitate cu statutele, si de astadata dènsulu va presida adunarea generala a Asociatiunei transilvane si salutându pe membrii adunati, declara siedintiele adunarii generale de deschise.

— Spre sciintia.

Nr. 2. In conformitate cu programulu stabilitu de comitetulu Asociatiunei pentru siedintiele adunarii generale. pt. 2. Adunarea esmite o comisiune de 3 in persónele Dloru Ioanu de Preda, Dr. Colomanu Albu si Dr. N. Olariu pentru inscrierea de membrii noi ai Asociatiunei.

Nr. 3. In conformitate cu pt. 3 alu programului, cassariulu Asociatiunei face apelulu nominalu alu membriloru, cari in conformitate cu statutele, au dreptu a participá cu votu decisivu la siedintiele adunarii.

— Servesce spre sciintia.

Nr. 4. Urmédia la ordiné raportulu generalu alu comitetului despre activitatea sa in decursulu anului 1886, cu care in legatura se presenta ratiociniulu pro 1886, proiectulu de budgetu pro 1888 si raportulu comisiunei esmise de comitetu pentru revisuirea ratiociniului si pentru scontrarea cassei.

Raportulu dimpreuna cu aclusele se predau comisiuniloru, ce sunt a se alege.

Nr. 5. Raportulu comisiunei de inscriere si încassari arata, cà s'au încassatu dela membrii vechi si dela membrii de nou inscristi sum'a de 192 fl.

— Servesce spre sciintia, declarându-se totodata membrii ai Asociatiunei cei nou insinuati, si anumitu:

a) membrii pe viatia:

1. Onoriu Tilea, ingineriu in Șmig.

b) membrii ordinari cu tacse anuale:

1. Dr. Aurelu Siulutiu, profesoru in Sibiu. 2. Arseniu Vlaicu, profesoru in Brasiovu. 3. George Zanescu, docentu in Brasiovu. 4. Vasilie Mangra, profesoru in Aradu. 5. Valeriu Bolog'a, secretariu in Sibiu. 6. Aureliu P. Florianu, profesoru in Blasiu. 7. Arseniu Bunea, secretariu in Sibiu. 8. Ioanu Chendi, parochu in Fráua. 9. Ioan Pinciu, profesoru in Caransebesiu. 10. Tului Rosiescu, preotu in Clusiu. 11. Ioanu Borosiu, parochu in Zabranu. 12. Tom'a Cocreșcu, comerciantu in Boiti'a.

Nr. 6. In legatura cu cele de sub punctulu precedentu se presinta consemnarea celor ce s'au insinuat la comitetulu Asociatiunei ca membrii ai Asociatiunii.

Spre sciintia, declarându-se membrii ai Asociatiunii transilvane anumitu:

a) ca membrii pe viatia:

1. Brote Eugen, asesoru consistorialu in Sibiu. 2. Romanu Tom'a sen., economu in Sebesiulu infer. 3. Baritiu Octavianu, profesoru in Naseudu. 4. Lascu George, proprietariu in Ampoiti'a. 5. Patiti'a Rubinu, avocatulu in Alb'a-Iuli'a.

b) cá membrii ordinari cu tacse anuale:

1. Cristea Vasilie, preotu in Sarvadu. 2. Barnutiu Demetriu, notariu in Halmagiu. 3. Lobontiu Patriciu, preotu in Silvasiu. 4. Saitosi Vasiliu, proprietariu in Csomaköz. 5. Candrea Ioan, protopopu in Avrigu. 6. Dr. Rosca Remus, redactoru si asesoru consistorialu in Sibiu. 7. Prie Constantinu preotu in Sacadate. 8. Cimponeriu Atanasie, jude reg. in pens. si avocatulu in Sibiu. 9. Baritiu G. Ieronimu, oficialulu la Albin'a in Sibiu. 10. Balasiu Radu, oficialulu la Albin'a in Sibiu. 11. Popu Ioanu de Galatiu, avocatulu in Sibiu. 12. Pop'a Ioanu, avocatulu in Sibiu. 13. Lucuti'a Pantilemonu, c. r. capitanu in pens. in

Sibiiu. 14. Romanu I. Constantinu, primariu in Sebesiulu inf. 15. Ioanu Georgiu, notariu in Sebesiulu infer. 16. Totanu Ioanu, primariu in Sebesiulu superioru. 17. Pop'a Isaia, candidatu de preotie si oficialu la consistoriu in Sibiiu. 18. Barcianu P. Sabinu, profesoru in Sibiiu. 19. Besi'a Pavelu, preotu in Borgo-Prund. 20. Negrea Grigorie, perceptoru in Fagarasiu. 21. Danu Iuliu, administratoru protopopescu in Fagarasiu. 22. Dr. Popu Stefanu, medicu in Fagarasiu. 23. Duvlea Ilarie, avocatulu in Fagarasiu. 24. Maier Grigorie, jude reg. in Fagarasiu. 25. Dr. Micu Andreiu, avocatulu in Fagarasiu. 26. Dejenariu Ioanu, comptabilu in Fagarasiu. 27. Necsi'a Stefanu, controloru in Fagarasiu. 28. Munteanu George, invetiatoriu diriginte in Vistea inferióra. 29. Pocolu Alexandru, concipistu in Fagarasiu. 30. Metianu Aldulenu, pretoru in Arpasiulu infer. 31. Negrea Laurianu, arendatoru in Sâmbata super. 32. Aronu Ioanu, docentu in Brasiovu. 33. Poponeciu Iacobu, vice-not. comitatensu in Fagarasiu. 34. Muntenu Eftimie, ospetariu in Sibiiu. 35. Hodosiu Enea, profesoru in Sibiiu. 36. Ungurenu Emanuilu, avocatulu in Timisiór'a. 37. Comun'a politica Reheu. 38. Comun'a politica Pianulu infer. 39. Ghibu Simeonu, preotu in Pianulu superioru. 40. Muntenu Ioanu, avocatulu in Alb'a-Iuli'a. 41. Albini Septimiu, profesoru in Sibiiu. 42. Lucaciu Petru, secretariu la societatea de mine „Concordi'a“ in Abrudu. 43. Petru Butalancu, economu in Siasi'a. 44. Nicóra Petru, economu in Lupsia, 45. Barcianu Stefanu, preotu in Ugrutiu. 46. Moldovanu Ioanu, preotu in Ascileulu micu. 47. Bochisiu Ioanu, preotu in Sâncraiu. 48. Corusianu George, docentu si proprietariu in Ascileulu mare. 49. Dr. Iosifu Gallu, membru alu casei magnatiloru in Budapest'a. 50. Popescu Ioanu, primariu in Topliti'a romàna. 51. Barbu Elen'a in Reghinu. 52. Todea Sabina in Reghinu. 53. Barbu Severu in Reghinu.

Nr. 7. Pentru de a se putea consultá asupr'a persóneloru, care aru fi sè se aléga in comisiunile amintite in pt. 7. alu programului.

— Se suspende siedinti'a pe 5 minute.

Nr. 8. Redeschidiendu-se siedinti'a si urmându la ordine alegerea comisiuniloru Adunarea alege:

a) in comisiunea pentru revisuirea ratiociniului pro 1886 si a proiectului de budgetu pro 1888 pe membrii N. Fekete Negrutiu, I. Micu Moldovanu si Iuliu Coroianu.

b) in comisiunea pentru propuneri pe membrii: Iosifu Crisianu, V. Babesiu si Andreiu Cosm'a.

Nr. 9. In conformitate cu pt. 8 alu programului Dl. prim-secretariu alu Asociatiunei George Baritiu la invitarea din partea presidiului da informatiuni interesante relative la infiintarea de scoli de fete preste totu si relativu la infiintarea scólei civile de fete sustinuta de Asociatiune in deosebi, aratându in legatura cu acésta si motivele, care au indemnatu pe comitetu se conchieme, in virtutea conclusului adunarei generale din Alb'a-Iuli'a dto 9 Augustu 1886 siedinti'a II. punctu prot. 41 adunarea generala presenta in Sibiiu.

Se asculta cu placere urându-ise Dlui primu-secretariu George Baritiu, unu caldurosu „se traiésca“!

Nr. 10. Presidiulu presenta cererea senatului scólei principale romàne din Lapusiulu ung. pentru unu ajutoriu.

— Se predà comisiunei esmise pentru revisuirea socotelorulu.

Nr. 11. Presidiulu incunosciintiadia, cà dela onorat'a directiune centrala a cailorulu ferate de statu din Budapest'a au sositu numai eri biletele pentru pretiuri reduse pe drumulu feratu, si ca se voru face pasii de lipsa, cà membrii Asociatiunei veniti la adunarea de fatia sè se póta folosi de acestu favoru celu puçinu la reintórcere.

— Spre sciintia.

Nr. 12. Siedinti'a procsima se anuntia pe diu'a de 29 Augustu la 10 óre diminéti'a, avèndu a urma la ordine raporturile comisiuniloru si celelalte obiecte cuprinse in programulu.

Cu aceste siedinti'a se inchide la 1 óra d. a. urmându, la invitarea facuta din partea presidiului, si in conformitate cu pt. 8. din programulu, cercetarea si visitarea scólei civile de fete sustinuta de Asociatiune.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
notariu.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a II-a a adunarei generale a XXVI-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romanu, ținuta in Sibiiu, la 29 Augustu st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a.

Notariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 13. Deschidiendu-se siedinti'a la órele 10 diminéti'a, se cetesce procesulu verbalu alu siedintiei prime

— Si se verifica.

Nr. 14. Presidiulu presenta telegrame de salutare si felicitare dela:

1. particularii din Siomecut'a mare Iosifu Popu, Atanasie Cototiu, Nicolau Miloanu, Vasilie Indre, Vasilie Dragosiu, Victoru Marcu, Teodoru Blag'a, Elie Popu si Andreiu Medanu.

2. protopopulu militariu din Vien'a S. Popovicu.

3. particularii: Barbu, Todea si Ratiu din Sas-Reghinu;

4. romàni Selagieni.

5. particularii: Manu, Muntenu, Mihali, Velle, Ciuta, Hossu si Gradovicu din Desiu.

6. inteliginti'a romàna din Clusiu.

7. particularii Filipu, Gallu, Cirlea, Adamovicu, Cióra, Baritiu, Ternavenu, Danciu, Todescu, Draia, Visia, Giurchescu si Ivascu din Abrudu, invitându, in numele romàniloru din Abrudu si giuru, procsim'a adunare generala a Asociatiunei in Abrudu.

— spre placuta sciintia. Asupr'a invitarei primite dela romàni din Abrudu se va hotari la punctulu respectivu alu programului pentru siedintiele adunarei.

Nr. 15. Urmându la ordine raportulu comisiuniloru esmise in siedinti'a I. raportorulu comisiunii pentru censurarea raportului comitetului Asociatiunii, precum si a propuneriloru, Dl. V. Babesiu raportédia asupr'a raportului comitetului despre activitatea aceluia in decursulu anului 1886 si asupr'a propuneriloru cuprinse in acelu raportu si propune,

— **Ér** adunarea decide :

1. se recunósce imperativ'a necesitate a cheltueliloru preste prevederi pentru reparaturile si pentru adaptarile pla-fonduriloru la cas'a Associatiunii.

2. relativu la fundatiunea pentru o scóla centrala romàna in Gherl'a, fiindca acésta cestiune se cuprinde si intr'unu actu separatu, caus'a acésta sè se tracteze de sine specialu si separatu.

3. adunarea este fòrte satisfacuta de mesurile si fatigiile comitetului in ce privesce organisarea si deschiderea scólei Associatiunii si votédia recunoscintia comitetului, precum si specialu dlui Dr. D. P. Barcianu, pentru conducerea scólei cu zelu si desteritate extraordinara.

4. i se recomànda comitetului a starui càtu mai repede la implinirea conditiuniloru prescrise, cá scól'a civila se póta dobàndi dreptulu de publicitate.

5. eventualele deficite la întreținerea scólei se' fie acoperite din mijlócele speciale disponibile sau adunànde spre acestu scopu.

6. despartiemintele Associatiunii, pe cari comitetulu nu le clasédia între cele cu zelu si straduintia 'si implinescu chie-marea, se fie de nou indrumate si solicitate a'si indeplini chie-marea loru.

7. Se incuviintiadia in fine propunerile comitetului in ceea ce privesce amintirea membriloru repozati, anumitu a d-loru : Irimie Circ'a in Bucuresci, Clemente Lupsiai in Rodn'a vechie, P. A. Vlass'a v. protop. in Indolu si I. Const. Romanu, primariu in Sebesiulu inf. aretându-se condolenti'a prin sculare, si in ceea ce privesce alegerea secretariului II. si controlorului.

Nr. 16. In legatura cu punctulu precedentu aceeași comisiune totu prin raportorulu Dl. V. Babesiu raportédia in cestiunea scólei capitale romàne din Gherl'a si a fondului intemeiatu spre acestu scopu la 1862 prin 42 comune din fostulu comitatu alu Dobàcei.

Comitetulu in siedinti'a sa dela 16 Augustu a. c. Numerulu 369 p. 101 intemeiatu pe motivele acluse la protocolulu acelei siedintie, aflase, ca acésta afacere nu cade in competinti'a lui si ca actele, ce'i stau la dispozitie in cestiunea acést'a, nu deobliga pe Associatiune si pe comitetulu ei la nimicu, ceea ce comitetulu a si notificatu adunarii generale, cerèndu-i aprobarea. Fatia cu acésta propunere a comitetului, comisiunea susnumita propune

— si adunarea, prin maioritate de voturi decide :

Se insarcinédia comitetulu :

a) a càstigá pe càile sale actele intemeietóre originale sau in copii autentice, referitóre la acésta cauza.

b) cá la casu, daca acele acte voru consuna cu copiile si citatele, ce s'au prezentatu adunarii generale, si astfelu prin acele acte pe deplinu justificatu va fi dreptulu Associatiunii de a intreveni, priveghindu si controlându acea fundatiune si susținerea, resp. organisarea scólei capitale, conformu menitiunii, se faca tóte cele necesarie intru regularea practica a esercitarii acestui dreptu, presentându celei mai de aprópe adunari generale raportu, eventualu si proiectu de regulare pentru viitoriu.

Nr. 17. Urmându la ordine raportulu comisiunii esmise din siedinti'a I. pentru esaminarea ratiociniului si proiectulu

de budgetu, precum si a petitiuniloru intrate, raportorulu comisiunii Dl Iuliu Coroianu cu privire la ratiociniulu presentatu de comitetu pentru gestiunea in anulu 1886 arata, cá esaminându-lu l'a aflatu intru tóte corectu, deci propune si

— adunarea dà comitetului absolutoriulu pentru gestiunea din anulu 1886, votându multiamita comitetului si in specialu membrului din comitetu D. Br. Ursu pentru fatigiile aduse supraveghindu zidirea scólei si cassariului Associatiunii Eugenu Brote pentru acurateti'a, cu care a provediutu afacerile cassariatului.

Nr. 18. Aceeasi comisiune, cu privire la proiectulu de budgetu pro 1888 presentatu de comitetulu Associatiunei in legatura cu raportulu generalu propune si

— adunarea adópta preliminariulu de budgetu pro 1888 intru tóte, conformu cu proiectulu presentatu de comitetu si alaturatu la acestu procesu verbalu.

Nr. 19. Cu privire la petitiunea intrata si anume a senatului scólei capitale romane din Lapusiulu ungurescu pentru unu ajutoriu propune si adunarea decide :

— de óre-ce fondurile Associatiunii nu permitu de astadata ajutorirea altoru scóle din cauza cá scól'a propria a Associatiunii pretinde inca considerabile mijlóce banesci din venitele modeste ale fonduriloru Associatiunii, cererii nu se póte satisface.

Nr. 20. Urmându la ordine, conformu programului siedintiei, alegerea secretarului II. in locul devenitu vacantu prin abdicerea Dlui Dr. D. P. Barcianu si a unui nou controlorulu in locul devenitu vacantu prin abdicerea Dlui I. Sterc'a Siulutiu.

— adunarea alege prin aclamatiune de secretariu II pe Dl. Dr. I. Crisanu, ér de controlorulu pe dl Nicanoru Fratesiu, protosincelu si asesoru consistorialu.

Nr. 21. Avèndu a se determina locul si timpulu pentru intrunirea adunarii generale viitóre a Associatiunii

— Adunarea, cu considerare la invitarea facuta din partea Romàniloru din Abrudu repetita si in adunarea presenta de dl avocatulu Iosifu Crisanu din Abrudu, decide a se ținè adunarea viitóre generala in acestu orasiu, remànèndu cá terminulu mai de aprópe sè se defiga de comitetulu Associatiunii in cointielegere cu romàni abrudieni.

Nr. 22. Urmédia la ordine raportulu comisiunii de inscrieri si incassari de tacse. Raportorulu acestei comisiunii dl I. de Preda arata cá s'au mai incassatu dela membrii vechi si noi 48 fl. fiindu preste totu sum'a incassariloru la presenta adunare generala 240 fl.

— Spre sciintia, proclamându-se membrii ai Associatiunii cei de nou inscrisi :

1. Ioanu Popovici, invetiatoriu in Sibiiu

2. Mari'a Cosm'a in Sibiiu

3. Demetriu Antonu, comerciantu in Sibiiu

4. Pavelu Straulia, c. r. locotenentu in pens. in Sibiiu.

Nr. 23. In conformitate cu programulu urmându a se face dispositiile trebuincióse pentru autenticarea procesului verbalu alu siedintiei presente,

— Adunarea decide: verificarea protocolului verbalu alu siedintiei presente se increde comitetului Associatiunei.

Nr. 24. Cu acestea fiindu terminate obiectele de pertractatu, presidiulu multiamescce membriloru adunati pentru zelulu si interesulu doveditu pentru promovarea scopuriloru Associatiunii si declara incheiate siedintiele adunarii generale a XXVI.

— Spre sciintia.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
notariu.

Procesulu verbalu alu siedintiei a dou'a s'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane ținuta la 9 Septemvrie 1887 pt. prot. 119.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret. II.

Discursu

despre scól'a superióra romàna de fete din Sibiiu*).

Dupa càteva discussiuni animate, care au urmatu in cursu de vre-o diece ani mai alesu in foile nòstre periodice literarie asupra educatiunei si a instructiunei fii-celoru nòstre; dupa-ce ne stetera de inaintea nòstra mai multe exemple frumòse si practice ale altoru popóra si natiuni conlocuito-re in acèsta monarchia si mai de apròpe in tierile corònei unguresci, membrii Associatiunei nòstre au inceputu a se convinge usioru, cà dupace acèsta in cursu de preste douedieci de ani a inaintatu din modestele sale venituri totu numai instructiunea sexului barbatescu, spiritulu timpului si tóte impregiurarile in care vietuimu ne comanda cu voce tare, cà in fine se ne concentramu tóta luarea aminte si asupra starei in care se afla femeia romàna pe teritoriulu tieriloru locuite de romani in laintrulu monarchiei austro-unguresci.

Trei adunari generale bine informate si petrunse de inportanti'a causei decisera una dupa alt'a cu voturi unanime, cà Associatiunea nòstra trebue se'si devoteditie o parte din averea sa pentru educatiunea si instructiunea tinerimeii de sexu femeiescu. Si cà membrii aceloru adunari n'au avutu inaintea ochiloru luarea unei mesuri paliative si efemere de adi pe màne, se cunòsce mai alesu din modulu cum s'a votatu si decretatu infintiarea scòlei si a internatului de fete, anume atunci càndu adunarea generala dela Brasiovu votà dintru odata sum'a de 30,000 fl. éra adunarea generala dela Orascia vediendu planurile architectonice a intielesu, cà numai cu aceea suma nu se póte ajunge scopulu indata ce vomu cugeta, cà acelea institute au se fia de modelu si demne de a se mesura cu altele de aceeași categoria, nu stete la indoiéla de a mai vota 10,000 fl., a si auctorisa pe Comitétulu seu cà se faca apelu la poporu si se puna in activitate o colecta de mai multe mii.

In fine cu ajutoriulu Ddieului parintiloru nostrii edificiu este nu numai gata ci si mobilatu asia, in càtu internatulu si clasele au putut fi deschise si inpoporate

cu tinerime dela 15 Septembre n. 1886. Adversitatile si chiaru luptele, prin care avù se tréca comitetulu Dvòstra pàna la ajungerea scopului, ve sunt cunoscute din alte informatiuni si mai deaprópe din cele date cu mare diligèntia si cu precisiune atàtu de càtra directiunea scòlei in I-a sa programa scolastica publicata pe anulu acesta, càtu si din coprinsulu raportului generale alu comitetului comunicatu DV. cu puçinu mai inainte de càtra dnulu secretariu si colegu alu meu.

Mai lipsia inse cà ddniii membrii estèrni inpreuna cu parintii si cu toti patronii scòleloru si ai culturai adevèrate se fia invitati a veni, a vedé si a judeca singuri in persóna despre modulu cum s'a intrebuintiatu averea Associatiunei, sau adeca cum i s'a prefacutu moneta chartia intr'unu institutu solidu destinatu a fi locuintia si adapostu alu sciintiei, alu moralei christiane, alu muncei si diligèntiei pentru mai multe generatiuni, pe vécuri inainte.

Acèsta este si caus'a principala, pentru care comitetulu multiamindu confratiloru din alte doue ținuturi ale tieriei pentru invitarea facuta, s'a simtitu obligatu a convoca si astadata adunarea generala la Sibiiu. Comitétulu avea se dea sama in presentia DVòstra a totoruru despre modulu cum si-a implinitu missiunea inpusa lui si cum amu dice, a face transpositiunea obiectului càtra Associatiunea transilvana, a carei proprietate sunt scòlele cu internatulu si mosi'a intréga pe care sunt situate acelea.

Mai inainte inse de a purcede la fati'a locului, credemu cà este in interesulu causei, cà se intimpinamu unele pareri discordante, care se mai audu in unele ținuturi cu respectu la institutele acestea.

S'a disu adeca intre altele:

1. Cà prea grabiramu cu infintiare de palaturi pentru internatu si scòle, càci mai suntem inca saraci, se nu prea incordamu aspiratiunile pre càndu alte lipse ale nòstre sunt legionu. Cu capitalulu bagatu in acestu institutu mai bine se fimu infintiatu alte vre-o diece scòle merunte in vre-o diece ținuturi ale tieriei.

2. Cà prea voimu se facemu asia curendu filosófe din ficele nòstre, ținèndu-le càte 9—10 ani la scòle, mai alesu càndu acestea cursuri lungi costa suma de bani, càte o dote intréga.

3. Cà taxele la internatu aru fi prea mari.

4. Multi se temu, cà pe lãnga atàtea invetiaturi ficele nòstre voru aluneca la luxu, la mandrii, la spese nebunesci, din care s'ar trage ruin'a multoru familii.

La obiectiuni de acestea s'a respunsu de repetite-ori prin press'a nòstra periodica si noi barbati nu avemu decàtu se judecamu cu sange rece asupra lucrului. Se'mi permiteti inse, cà cu acèsta ocasiune pre càtu de rara pe atàtu de frumòsa, in locu de a disputa noi intre noi, se facemu apelu la mame, la femeile nòstre cele inteligente din tóta tier'a, cu privire la tóte temerile barbatiloru. Si anume:

1. Cà infintiamu palaturi pentru internatu si scòle de fete.

Adeca pe feciorii nostrii ii trimitemu pre càte 10—15 ani in strainatate pe la orasie si cetati mari, cà se'si

*) Pentru scurtimea timpului pronuntiatu numai in estrasu in siedinti'a I. a adunarei generale a Associatiunei transilvane din 28 Augustu st. n. 1887.

continue invetiaturile in gimnasii, in academii, institute militare, seminarii, universitati, care sunt totu atatea palaturi, dintre care unele costa sute de mii si chiaru milioane, din contra fiitórele loru neveste se nu mérga la alte scóle, decâtu la de acelea, prin ale caroru ferestrii sparte saru gainele. Care póte se fia in casuri de acestea harmoni'a in pareri si in gusturi intre barbati cari vedusera palaturi si multa lume imperatia, si intre femei tinere, care inainte de a se marita nu esisera din loculu nascerei loru? Nu asia simtiá si judecá o sama de parinti inainte de acésta cu 10 si cu 25 de ani. In anulu 1880 pre cându se facu si la noi vorba mai ántaiu in Analele Asociatiunei transilvane despre infiintierea de scóle superióre pentru fete, aveamu sub ochii nostri date autentice, din care ne convingemu de exemplu, cá in claustrulu Ursulineloru de aici intre 230 eleve invetiá si 17 romane, anume 6 greco-catolice si 11 greco-resaritene, éra in ceealalta monastire a Franciscaneloru din dealu intre 167 de fetitie era 15 romane, alu caroru numeru indata in anii urmatori s'au inmultitu. In anulu curentu au fostu la Ursuline 22 fetitie de romane, dintre care in internatu 4 greco-catolice si 5 greco-orientale tóte celelalte esterne. Apoi ambele acelea claustre sunt adeverate palaturi. In acelasi anu se aflau câteva fetitie de romanu la scólele evangelice de aici, la claustrele din Alb'a-Iulia, la Lugosiu si in alte institute mari; éra scólele romanesci si cele evangelice din Brasiovu inca sunt palaturi, si nu cascioru cu usi crepate, cu ferestrii de hartia, nepodite si cuptórele in veci fumatóre. Scurtu inainte de a se infiintia scólele acestea, sute de fetitie romane erau date pe la scóle de alte limbi, din care cauza unele din ele nu mai potu, altele nu mai voru se vorbésca limb'a mamei loru.

Cá se fimu infiintiatu in locu de acestu institutu centrale cu aceiasi bani altele vre-o diece mai mici, credu cá nu merita vorba prea multa. Cá se ai scóle multe si merunte, trebue se scoti de undeva mai ántai invetiatori si invetiátóre, profesori si profesóre.

2. Cà voimu se damu prea multa invetiatura fice-loru nóstre.

Rogu pe mame cá se invite pe barbati loru a citi legea Ungariei si legea de instructiune austriaca, inca si pe a Romaniei si legile de instructiune ale altoru staturi, pentrucá facendu comparatiune sè se convinga, cá in organizatiunea scóleloru si a internatului nu se afla nimicu mai multu, ci din contra mai puçinu din obiectele prescrise pentru scólele de fete dupa gradatiunile loru. Apoi éta cá ministrulu de instructiune publica se încérca chiaru acuma prin decretu din 9 Iuliu a. c. se mai supuna la reforma noua scólele de fete din tiér'a intréga, modificându încátva inpartirea pe óre si pe dile a celor 12 pâna in 17 obiecte de invetiamentu. In totu casulu Asociatiunea nóstra va fi silita si ea se mai infiintiedie unu postu de profesoru, unulu de profesóra si altulu de gubernanta indata ce se va usiora de spe-sele grele facute pâna acuma. Noi barbati se cautamu bine impregiuru de noi si DV. mamele se ne spuneti mai desu la urechia, cá valorile civilisatiunei moderne

rapescu si pe natiunea nóstra spre a o nimici, daca vomu cutedia se dâmu peptu cu ele, sau se voimu a oprì Dunarea in cursulu seu. Voimu cá fetele nóstre se remâie in cód'a celoru de alte limbi sau si inapoi feteloru române din tiér'a vecina? In asia numitulu Orfelinatu sau Asilu Elena Dómna se afla preste 500 de fete si nu mai incapu, de aceea se mai ceru inca 200,000 lei noi pentru largirea si adaptarea lui. Edificiulu scólei centrale de fete, care este unu liceu intregu, cu 10 classe, costa 600.000 lei noi sau 240 mii floreni. Scóla superióra de fete precum este acésta a nóstra in Sibiiu, au in Bucuresci, chiaru si numai luteranii colonisati acolo mai alesu de aici din Transilvani'a, éra profesórele loru sunt aduse din Prusia dintre asia numitele Diaconisse. Scóle cu internatu multu mai pomposu si mai bogatu au romano-catholicii in Romani'a sub conducerea seminialeloru numite Domnisiórele Angle, institutu infiintiatu inainte cu treidieci de ani numai din colecte de cátra comtes'a Ana Engel din Bavari'a.

Intr'aceea scóle centrale de fete cu internate pentru câte 80 de eleve mai are Romani'a in Iasi si in Craiova, si cinci preparandii sau scóle normale precumu le dicu acolo, ale caroru edificii noue costa la 1 milionu si 600,000 franci preste sumele numerate spre acelasi scopu cu ani mai inainte. Totodata se ne aduceti aminte dvóstra mamele, cá in véculu acesta, dupa ddiésc'a ingrigire de inainte de 39 de ani, nu putemu se avemu unica ambitiune de a face din ficele nóstre numai preotese, sau numai económe pe la comunele rurali. In acésta privintia a trecutu si poporulu nostru prin prefaceri radicali. Ci cá dóra nu voimu cá barbati de nationalitate româna se'si afle neveste totu numai intre femei de alte limbi, cá si in timpurile pre cându ne cum pentru fete, dara si pentru feciorii nostri abia ici colea ne erá permisu cá se avemu scóle, éra in scóle straine petrecându'si tineretiele fórte multi se instrainau cu totulu de cátra natiunea loru. Astadi avemu din fiú nostrii cá nici-odata in sute de ani trecuti, sute si chiaru mii de tineri preparati in sciintie mai inalte, preoti esiti din optu classe gimnasiali si 3—4 ani de teologia si preparandia, oficiari in armata pâna inclusive la rangu de generali, ingenieri, medici, juristi cá advocati si functionari, profesori cu viitoriu asecuratu, altii aplicati prea bine pre la institute de bani, proprietari de mosii, comercianti, arendatori, chiaru si o generatiune de profesionisti carii stetesera câte 9—10 ani pe la scóle inainte de a'si alege vre-o cariera. Toti acestia voindu se faca casa precum se dice, dorescu prea firesce cá inteligenti'a femeii pe care voru se o aiba, se corespunda la positiunea loru sociala, sè se scia presenta, se scia primi la casa cu demnitatea cuvenita. De unde amu voi noi cá se'si ia neveste acestea classe de romani?

Dara sexului femeiescu 'i mai stau de aici inainte pe lângã missiunea ddiéscã de a se marita si a fi mame si económe bune, inca si alte probleme spre deslegare. Precum la alte popóra, intocma si la noi au inceputu sè se inmultiéscã casurile, unde fiindu mai multe sorori in familia, parintii nu le potu face la fiacare dote spre a

le marita, ci trebuie se'si ajute si ele in sele cu labórea si sudórea lor, multe cá invetiátóre si gubernante pe la scóle de fete, altele cá telegrafiste sau espedítóre la posta cu facultate de a se marita si cu dreptu de pensiune, si éra si altele cá comptabile fórté bune pe la case de comérciu mai mare sau mai de mijlocu.

Cà-ci dóra nu amu voi si noi romanii din acésta monarchia se recurgemu la datin'a cruda si barbara observata până inainte cu 40—50 de ani atátu in unele tieri catholice càtu si de exemplu in Moldov'a si pe airea, cá din familiile in care se aflau mai multe fete, se marite una sau doue, éra pe celelalte se le inchida pe tóta viati'a in câte o monastire, sau cum amu dice, se le îngrópe de viie fàra voi'a lor.

Dara in fine cá se inpacamu pe toti càti se temu de femei filosofe, observamu pe scurtu, cà stà in voi'a fiacarui parinte a lasa pe ficele sale numai atàti ani la scóla pre càtu 'i convine densului dupa positiunea sociala ce'i va fi destinata, sau dupa càtu 'i permite starea sa materiala. Fia inse convinsu ori-si cine, ca de'si va da pe fia sa macaru numai unu anu la institutul acesta, invetiatur'a ce va luá de aici i se va cunósce pe tóta viati'a.

3. Se dice cà taxele la internatul nostru aru fi prea mari.

La obiectiunea acésta respunsulu este fórté usioru. Inainte de tóte scumpetea si efinatatea este unu conceptu cu totul relativu. Celui milionariu de colo nu'i este scumpu mai nimicu, celui saracu 'i este scumpa si pànea góla de secara. Dara se nu'si pregete nimeni din noi a intreba pe la tóte internatele publice si private din totu coprinsulu tiei, pe unde se afla de acelea, càtu costa întreținerea unei eleve in oricare din acelea si se va convinge, cà taxele adoptate de càtra comitetu sunt din cele mai moderate asia precum se vedu ele publicate in programa si airea. Noi amu cercetatu de exemplu in Clusiu, unde o dómna romàna binevoí a ne informa cu gentileti'a propria dsale, din regulamentele instituteloru de acolo si anume cà

La scól'a superiora de fete din Clusiu infintiata numai de 8 ani, subventionata de càtra statu cu câte 3500 fl. pe anu, avèndu o directóre si cincii profesóre, tax'a scolastica pe anu este pentru cele din locu 20 fl. din contra pentru cele venite de airea 30 fl. plus 1 fl. 50 cr. inscriere si bibliotec'a, éra pentru locuintia, victu, spalatu etc. védia parintii unde le voru afla locu, dara se'si faca ochii in patru cá se scia cui platescu câte 20—25 până in 30 fl. pe luna pentru ficele lor.

Totu in Clusiu la internatul Cèlestine Duret-Laporte se platescu pe câte 10 luni ale anului câte 330 fl. v. a. éra daca elev'a voiesce se invetie si musica 400 fl. v. a. Preste acestea fiacare eleva trebuie se aduca cu sine haine de patu, madratíu, plapome, perini, stergare, 10 camesi, rochióre, duține de batiste si de ciorapi, serviette, pensaturi de mesa, filigeanu, pacharu, perii, spalatoriu, adeca cum se dice pe la noi, totu lucruri domnesci, in valóre celu puçinu de 200 fl. v. a., pentrucà din tóte acestea nu li se dà nimicu in institutu.

Pas' de mai platesce si alte taxe pentru music'a vocala, dantiu s. a.; aduna tóte la unu locu si vedi daca nu te scóte la 600 fl. pe anu.

Asiu mai atinge ceva si despre scól'a pedagogica sau preparandia de statu dela Clusiu pentru femei; cu acésta inse nu incupe nici o comparatiune, pentrucà in acelu internatu se primescu elevele numai pe lãnga suplica, cu conditiune cá sè se faca invetiátóre si sè se oblege a remànea totu invetiátóre, éra mai multe de 15—20 nu se primescu in anulu de antaiu. Cursulu este acuma de 4 ani, si elevele trebuie se fia implinitu etatea de 14 ani, pentrucà se póta fi primite, prin urmare se fia terminatu cursulu scóleloru primarie. In acesta cá in institutu alu statului tax'a de internatu este numai 200 fl. pe 10 luni, a se plati in doue rate; dara primirea este impreunata cu mari greutati, mai virtosu pentru fete romàne, din care cauza de exemplu in anulu 1887 abia se aflara in propri'a preparandia intre 106 eleve 4, éra in scól'a practica intre 68 eleve 6 romane. In lipsa de preparandia romanésca urmarile pentru scólele romanesci de fete se potu prevedé. Nu voru trece ani multi si ne vomu destepta intru o buna diminétia pe la scólele nóstre cu invetiatoresc protestante si israiltene.

Din protocolulu congresului nationalu bisericescu gr. orientalu dela 1886 aflamu, cà până in acelasi anu dintre 778 scóle din archidieceasa intre 15 normale, numai 3 sunt scóle de fete, in dieces'a Aradului dintre 641 sunt 25 scóle de fete, in a Caransebesiului din 212 numai 9. In siematismulu archidiecesei gr. catholice aflamu numai 4 invetiátóre; din cele trei diecese gr. cath. nu avemu nici o informatiune in materi'a acésta. Se dicemu cà din vre-o trei mii de scóle ale ambeloru confessiuni, aru merita precum credu eu, numai doue mii numele de scóle si cà dintre acestea doue mii numai 500 adeca comunele cele mai mari aru avea câte 80 până la 100 fetisióre de 6—15 ani obligate a merge la scóla: au nu este datorinti'a natiunei nóstre de a îngriji cá scóle de acelea se aiba pe lãnga invetiatori si câte o invetiátóre pentru cunoscintiele elementarie, pentru lucru de màna, pentru dedarea elevelor la regula si curatienia.

Se mai lasamu inse grijile acestea pedagogice pentru alta ocaziune, éra acuma se ne întórcemu la partea cu totul prosaica a cestiunei, la tax'a de 22 fl. in internatu. Se binevoiesca a merge parintii si a vedea mai întâiu internatul, a se informa bine despre îngrijirea parintésca si totodata romanésca din acela, dupa aceea se caute in trei tieri cá se afle pentru aceea si ingrijire pretiuri mai moderate, mai alesu daca vomu reflectá, cà fetisiórele au dupa legile naturei, trebuintie mai multe decâtu feciorasii.

Fiindu-ne vorba de pretiuri, de taxe, ca la romani si la crestini credu cà ne-ar sta fórté bine, daca amu reflectá inca si la o alta impregiurare si necesitate umanitara. Se presupunemu cà dupa o munca incordata Associatiunea nóstra cu comitetulu seu inpoporându pe deplinu acestu institutu va pune la locu intregu capitalulu inchisu in edificiu si in mobiliariu, sau adeca va indof pe celu vechiu; óre inse ne-amu ajunsu cu atàta? Eu

credu că nu. Precum alte institute înaintate bine, asia și acesta alu nostru va trebui se cugete și la primirea de fetițe bune, dara orfane, sau lipsite de orice avere, că se le dea creștere gratuita, adeca în numele Domnului, pentru-că nici unica se nu ajunga pe strade ca-diuta victim'a peccatului.

Dupa acestea se trecemu la obiectiunea a 4 și la parere cea mai fatala pentru familii.

Da dieu, se aparamu pe sexulu nostru femeiescu din toate puterile de bol'a luxului nebunu și criminalu, care a ruinatu și exterminatu de pre fati'a pamentului în toate vécurile nu numai atâtea mii de familii stralucite, ci și natiuni întregi, domnii și staturi le-a stersu de pre fati'a pamentului. Oare înse luxulu afurisitu s'a încuibatu în acestea țeri numai de cându exista în câteva orășii și cetăți scóle superióre sau și numai primarie pentru fete la diverse nationalitati? Tocma din contra, unulu din scopurile principale ale scóleloru de fete este, că pre câtu le permite sfer'a loru de activitate se împiedie urmările triste ale blastemului care se numesce luxu, se moderezie vanitatile omenesci, daca nu le póte paralisa cu totul; éra daca este că totusi se se face óresicare luxu, se invetie pe tinerimea femeiesca a'lu face ele însele cu mintea loru și cu manile loru, éra nu se se lasé a deveni róbe ale modistelor și femeiloru de proletari din capitalele europene.

Se distingemu înse prea bine și se nu incurcamu lucrurile ómenesci. A ține locuinti'a curata și aerita, a'și ținea corpulu curatu, spalatu, scaldatu, a se înbracă frumosu și cu gustu, oricare scie ce este frumosu, toate aceste nu sunt luxuri, ci sunt mai virtosu pentru femeia lucruri de prim'a necesitate, datorintia inpusa ei prin legile naturei.

Luxulu este și elu unu conceptu foarte relativu, în a carui discussiune nu me voiu demitte astadata; voiu dice numai, că daca exista luxu neertatu, luxu nebunescu de legatu și luxu criminalu, apoi eu credu că sunt și trei speții de luxu nu numai permise, ci și de lauda, éra pe acestea eu le afu: 1. întru ornamentele bisericesci facute spre laud'a lui Ddieu; 2. Luxulu celoru bogati facutu cu planu precugetatu de a da mesteriloru și artistiloru de lucru și a'i platí omenesce. 3. Cultivarea portului nostru nationale pre câtu acela se presenta simțuriloru noastre că frumosu, anticu, acomodatu și raporturiloru noastre climatice; éra cându dicu portu, întielegu nu numai vestminte de îmbracatu, ci și totu ce este țesutu, cusutu, înpletitu, înalbitu, coloratu pentru membrii unei familii romane pe acolo, pe unde portulu acesta înca n'au apucátu a degenera, a se corci, a fi lipsitu de ori-ce gustu esteticu, precum vedemu cu ochii nostrii că se întempla, mai alesu în acelea ținuturi, pe unde poporatiunea noastră ilu schimba cu câte unu portu barbaru, camasia numai până în sioldu, grósa, reu sau nici decum spalata, peptarie unsuróse, perulu capului muiatu în unsori; palaria că bureții, cióreci strimti, în câtu adesea fiindu chiaru noi crépa pe trupu; în locu de sierpariu latu, de forma antica că se apere bine mijloculu, întocma precumu ilu purtau odinióra legionarii Romei,

numai o curelusia sau unu brăuletiu alu unui omu saracu de totu; în locu de sumanu (tiundra, zeche) mai lunga că se ție de caldura, se și dea óresi-care vadia persónei, numai câte unu manecariu sau asia numitu zabunu scurtu că și camasi'a care'i cobesce a saracia, éra în loculul unui vestmentu lungu și largu de érna, din panura alba, sau că cojocu din pei de óie argasite bine și cusute frumosu, cu flori și cu figuri, câte unu bundoiu din piei crude, uscate la sóre și foarte necurate; sau trecendu la degenerarea portului femeiescu, vedemu în loculul comesiloru din penza de fuioru țiesuta în casa, larga că de familii cu avere, croita și cusuta dupa modelle antice, numai camasi înguste înseilate simplu, că și cum le-aru fi cusutu fetițe de diece ani; în locu de cãtrintie țiesute în casa, din lãna, numai siurtiuletie ori rochii din putregaiu de stamba (cartonu) dela bolte, marfa de lapedatu dela fabrice; sau și cãtrintia, dara nu de lãna, ci totu dela fabrica din bumbacu și asia mai departe în infinitu.

Ei bine, toate acelea femei și toti acei barbati, cari 'și corcescu portulu că de treidieci de ani încóce, n'au invetiatu la nici-o scóla nici romanésca nici de alte limbi, ci s'au luatu unii dupa altii că oile și că gâșcele maimutiandu pe cine scie ce bocotanu din comuna; de aci încolo barbati începura se vendia lãn'a nespalata; cânepa și inu au încetatu se mai semene, éra acuma se mira totu ei, că femeile loru nu mai sciu de melitia, de hecela, de peptene și de peria, resboiulu cu toate partile sale începundu dela suveica, spata și itie până la sululu dinapoi a disparutu, furc'a din brãu este aruncata în podu sau arsa; le-a mai remasu aculu pe ici pe colea, că se cóse câte unu petecu și câte unu nasture.

Me întorcu érași la DVóstra barbati frati. Se dãm femeiloru noastre ocasiune de a începe se invetie în scóla toate acelea lucrari, profesiuni și maiestrii, câte convinu naturei loru, organismului loru mai gingasiu decâtu este alu nostru și demnitatiei loru de femei și de mame ale familiiloru. Numai noi barbati se fimu tari destulu că se ne întórcemu din calea pe care amu ratacitu ascultandu de toti aceia, cari cauta numai se ne desierte pungile, și sé fimu prea încredintiati, că atâtu acésta scóla și acestu internatu, câtu și celelalte câte le avemu puse sub protectiunea bisericelor și toate câte ne va ajuta Ddieu că se mai înfiintiamu pentru femei, voru fi totu atâtea baricade ridicade în contr'a luxului și a ruinei familiiloru noastre.

„Sed Roma non uno die facta,“ o dice la ocasiuni mari tota Europ'a luminata. Se avemu patientia și perseverantia, înse lucrându neîncetatu dintr'o generatiune în alt'a. Femeile noastre de înainte cu mii de ani sunt renumite de laboriöse. Imperatul Constantinu Porphirogenneta, care domnise în Constantinopole între anii 912 și 959 scrie în unulu din opurile sale istorice că despre o raritate mare, că s'a vediatu în dilele sale la Dunarea de josu dintre Mesi'a și Daci'a o femeia, carea dupace 'și adapase calulu, voidu a se întórce acasa, a legatu capastrulu dela calu de brãulu seu cu care érá încinsa, totodata aducea pe capu o védra cu apa, apoi totu de

brâu avea furc'a si in mâna fusulu cu care torcea. Scene de acestea se vedu in tôte dilele si in tôte ținuturile, pe unde romanii nu sunt amestecati prea tare cu alte elemente. Veditamtu nu odata femei ducendu'si in trôca pe capu prunculu de țiția, torcendu din furc'a dela brâu, manendu si câteva vite din câmpu acasa. Se'mi aratati si femei de ale altoru limbi, care se faca câte trei lucruri dintr'odata.

Si acuma dupace reflectaramu la țemerile unora relative la scôle superiôre si scôle centrale, comitetulu, Ve rôga că se binevoiti a trece in casele vecine Nr. 8 că se ve luati in sama proprietatea. *G. Baritiu.*

Sibiiu, 28 Augustu n. 1887.

† **Timoteiu Cipariu**, prepositu si canonicu alu bisericei Catedrale metropolitane din Blasiu, decanu catedralu, vicariu generalu arhiepiscopescu, presiedinte alu tribunalului matrimonialu de a II-a instantia pentru diecesele sufragane, presiedinte si membru fundatoru alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, membru alu academiei romane, membru ordinariu alu societatii germane-orientale, si asesoru alu Santului scaunu metropolitanu, au adormitu dupa unu morbu scurtu adi diminétia la 4 ôre in anulu 83 alu etatii si 60 alu preotiei sale.

Osamintele adormitului s'au inmormentatu in 5 Septembrie st. n. la 3 ôre dupa amédi.

Blasiu, 5 Septembrie 1887. Fie'i tierin'a usiôra si memori'a binecuvântata!

Publiculu romanu astépta cu totu dreptulu, că pe lângă unu simplu necrologu sau o scurta schitia biografica a unui barbatu cum a fostu Timoteiu Cipariu se védia biografi'a lui intréga, si anume descrierea activitatiei sale publice pe unu periodu de preste siesedieci de ani cá profesoru, cá membru alu consistoriului, cá directoru, apoi cá omu erudit, filologu si istoricu. Aflamu dela mâna buna, că intre manuscriptele lui Cipariu se afla si biografi'a sa scrisa de mân'a propria. Se mai afla si aci in apropiere un'a colectiune de vre-o 120 de corespondentie originali ale fericitului in Domnulu, carele crediuse in immortalitatea poporului romanu si a limbei lui, precumu a crediutu in immortalitatea sufletului seu, „esse sine fine“. Deci se avemu patientia. *Red.*

Cuvèntu

de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentului XI. alu „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romàna, si cultur'a poporului romànu“ cu ocasiunea adunarei generale ținuta la 4 Augustu st. n. in Buciumi.

Pré onorata adunare!

Pre càtu e onórea de mare nemeritata si rezultata nu din meritele mele, ci din increderea multu pretiuita a romaniloru selagieni in neinsemnat'a mea persón'a con-

centrata — care m'a chieamtu in fruntea acestui despartiemèntu — pre atátu e de grea si sarcin'a carea incumbe sufletului si ànimei mele rezultata din misiunea sublîma a despartiemèntului nostru cá mandatariu alu „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romanu“, alu caruia scopu inaltu este: rege nerarea natiunei si mai vertosu a poporului tieranu romanu prin cultura. Mândra, inalta si de mare insemnata este positiunea mea in calitate de directoru alu despartiemèntului XI in acésta di solemna si serbatoréscu, pentru-ca stându fația cu pré onorat'a adunare stau fația cu fii unei natiuni de unu trecutu gloriosu dara desastrosu; privindu in fețele Dvóstre, privescu in fația si fruntea mamei natiuni romane, increțita de suferintiele secularie, brazdata de lacremile iubirei fiiloru sei si stralucitôrea de radiele darului culturai si prin acést'a ale unui viitoriu mai stralucitu de pre fețele deschise ale Dvóstre cetescu credinti'a neclintita, speranti'a viua in viitoriulu mamei natiuni si iubirea inalta. càtra aceea, carea se oglindéda in ochii tuturoru. Deci datorinti'a si misiunea mea in acestu momentu solemnu este: a simti, a cugetá, si a cuvèntá aceea ce simtiesce, cugeta si vorbesce natiunea romàna in a carei fația ștau.

Pré onorata adunare! Pre noi ne-a conchiamtu vocea natiunei la adunarea de adi nu numai pentru că se ne vedemu corporalmente unulu pre altulu 'si se privimu cu ochii fisici unulu la altulu séu se ne apretiuimu imbracamintea unulu altuia; ci că se privimu unulu in anim'a si sufletulu celualaltu, se ne sondamu simtiurile animei imprumutatu, se ne intrunimu cugetele si lamurimu parerile si se privimu cu ochii sufletului la imbracamintea culturala spirituala a natiunei nóstre, se apretiuimu: cá ôre nesuituneamu cu totii si unulu fie-carele a invesce pre mam'a natiunea nóstra dela intemeierea Asociatiunei transilvane pâna in diu'a de astadi cu imbracamintea culturai, cá se póta ocupá loculu densii de providinti'a croitu in concertulu popóraloru culte ale Europei civilisate. Séu dóra noi vomu fi cei nefericiti cari la judecat'a carea o va enuntia Domnedieulu popóraloru preste faptele omenimei, vomu fi siliti a audí din rostulu mamei nóstre natiunei, — care ne a nascutu, ne a nutritu la peptulu seu cu lacrimi mestecate cu sudori crunte, ne a pastratu in anim'a sa clenodiile celea scumpe; religiune stramosiésca, limb'a si nationalitate — flamenda si insetata amu fostu spiritualmente si nu m'ati nutritu, nu m'ati adapatu din sorgintii cei dulci ai-culturai, imbracamintea mea spirituala a devenitu lacerata prin furtunele, viscolele si luptele secularie bravate pèntru esistinti'a vóstra, si voi nu v'ati nisuitu a me imbracă in vestimentulu nou alu culturai corespondietoria geniului evului nostru; mama dulce v'amu fostu, nu straina si de si sunteti crescuti din sufletulu si sínulu meu, totusi nu pe-ati imbracisiatu, ci v'ati lapedatu de mine; morbósa amu fostu de multimea raneloru infpte sínului meu in lupta continua pentru apararea vóstra si a esistentiei vóstre, dar' voi in locu se-mi alinati si vindecati ranele prin balsamulu mângaei si alu iubirei, mi-ati innoitu ranele prin necredintia!

Pré onorata adunare! Daca spre crescerea si cultivarea fie-caruia individu se receru baremu doue decenii, atunci spre educarea si cultivarea unei natiuni se receru totu atátia secli, pentru-cà daca unu individu are de a dá de pedeci in carier'a culturai sale, câte stavile nu se rostogolesc in mersulu carierei culturale a unei natiuni, câte greutati nu are de a suportá si câte furtune de a bravá, asia càtu arare-ori e silita de impregiurari a stagná in locu de a progresá, si daca e in stare de a conservá succesulu eluptatu in trecutu, se apretiucesce de dobànda pàna la giurstari mai favorabile progresului ei. Cine nu scie care nu-i peregrinu in istori'a culturai natiunei romane, cà nenumerate au fostu stavilele cari au debuitu se le delature, legionu desastrelu cari au debuitu se le braveditu in procesulu seu culturalu, si totusi multiamit'a bratiului inaltu si tare alu Domnediului parintiloru nostri intre tóte impregiurari nepartinitorie si-a conservatu foculariulu esistintiei sale, adeca: nationalitatea, religiunea si limb'a, adeca individualitatea sa nationala.

Una natiune sta din familii, ér acestea cuprindu in sínulu loru individi síngurateci. Cà una familia sè se póta educá si cultivá, inainte de tóte se recere cà toti membrii familiei se aiba deplin'a cunoscintia de sine si de facultatile loru spirituali si fisice, de indigintiele familiei, se fia consciu de datorintiele loru individuali si familiare, sè se pretiuésca pre sine si intrég'a familia si scopulu finale alu complecsului familiei se'lu prepuna scopuriloru individuali separatistice, adeca, caus'a familiei se fia caus'a sànta a fie-carui membru; se domnésca incredere reciproca intre membrii familiei si in tóte afacerile loru se domnésca una solidaritate unisona in cutete, simtiri si actiuni, de unde va resulta caracterulu solidu alu familiei. Conditiiunile si recerintiele, cari constitue bas'a crescerei si culturai unei familie, in miniatura ne infatisadia cinosur'a crescerei si cultivarei unei natiuni intregi, pentru-ca si natiunea are léganu si ea are etatea junetiei, etatea barbatiei si batrinetiei; si membrii ei constitue una familia vasta, cari au totu atátea datorintie sacre façia de mam'a loru natiune, precumu se indulcescu cu totii la peptulu mamei natiune.

Deci si fi natiunei nóstre, acestei familii vaste, trebuie se aiba inainte de tóte cunoscint'a de sine, adeca se scie cà suntu romani, dupa aceea se cunósca facultatile spirituali, fisice si materiale, precumu si indigintiele si propensiunile poporului romanu tieranu, care formédia basea natiunei; care poporu printre tóte suferintiele si apasarile secularie n'a incetatu a fi acela de ce la creatu provedinti'a, pentru-ca elu si-a conservatu tipulu seu si caracterulu seu de romanu nescirbatu, asia càtu nu eu ci natiunea dice: cà poporului tieranu din opinca avemu de a multiamí cà adi esista natiunea romana, care prin credinti'a sa neclintita càtra limba si religiune intr'armatu n'au succumbatu, ci s'a otielitu in decursulu suferintieloru si lupteloru; séu maculatu-a paginile istoriei natiunei romane vre unu fiu alu ei opincariu prin tradare s'au renegare? Oh, nu! Conditiiunea „sine qua

non“ a crescerei si cultivarei poporului romanu este: cà toti fi natiunei si mai vertosu inteligintii, càri suntu chiamati a cresce poporulu, pentru-ca si dènsii au esitu din poporu si pre dènsii i-a crescutu natiunea, se fie consciu de datorintiele loru sacre façia de natiune si acelea se le implinésca cu scumpetate, abnegatiune si resemnatiune sacrificatorie, se recere sè se pretiuésca si stimédie pre sine si natiunea sa si se fie mândrii de individualitatea loru nationale, voru fi consciu de drepturile loru, cari le au cà cetatieni ai patriei si fi ai natiunei, acelea le voru pretiuí, aপরá si de acelea se voru folosí dupa convingerea sufletului seu, si nici pentru unu pretiu in lume nu voru abdice de acelea, pentru-ca numai atunci si asia voru fi pretiuiti si din partea altoru natiuni si atunci nu se voru avilí la fapte degradatorie si compromitiatorie de numele, reputatiunea si auctoritatea natiunei sale. Conditiiune in modu supremu receruta spre cultivarea poporului si a natiunei este: cà egoismulu mârsiavu — acestu inimicu infernale alu fericirii si esistintiei popóraloru se'lu sterpésca totu natulu natiunei, dar' mai vertosu inteliginti'a din inim'a sa: daca voimu si dorimu se cultivamu natiunea si poporulu romanu se afurisimu din sínulu natiunei nóstre pre acestu diavolu mutu si surdu si scopurile si binele nostru individualu si familiaru se fimu gat'a a'lu sacrificá pentru scopulu finale, benele natiunei si alu poporului. Un'a recerintia fundamentala spre crescerea si cultivarea poporului nostru romanu tieranu este increderea reciproca intre inteliginti'a cà conducatorii, crescatorii si cultivatorii poporului si intre mass'a poporului, acésta recerintia e de asia mare insemnatate, càtu fàra de acésta toti pasii si tóte mijlócele fie spirituali, fie materiali, intrebuintiate cu orice dibacie suntu perdate; fàra de increderea reciproca, precumu prelegerile teologului, documentarile filosofului, pledórele jurisconsultului, contiunile preotului rostite càtra ascultatorii sei, asia si propunerile dascalului din scól'a satésca càtra invetiaceii sei suntu vocea celui ce striga in pustia; pentrucu increderea intre conducatori si condusi de pétr'a anghiulara nerestornavera, pre care se radima edificiuulu culturai, e pedestalulu poternicu pre care se inaltia natiunile si poporale la acelu nivelu alu culturai, pre care 'lu pretinde dela ele positiunea, care le este desemnata in concertulu popóraloru Europei civilizate.

Si in care màna se afla acésta pétra de granitu a increderii, de carea se fràngu valurile ispiteloru? in min'a sau bai'a animei conducatoriloru. Conducatorii poporului càstiga increderea poporului daca patrungi pàna in adànculu sufletului de inaltimea si sàntieni'a misiunii loru, fie-care 'si va iubí chiemarea sa si de acésta iubire indemnatu fie-care 'si va impliní sfer'a activitatiei sale cu acuratetia, nu pentru-ca 'i da pàne séu marire oficiului, ci pentru-ca acésta o pretinde inaintarea bunastarei spirituale si materiale a poporului, seu vorbindu chiaru, càndu preotulu insusi va iubí si stim'a preoti'a si cuvèntulu lui Dumnedieu vestitu poporului elu insusi 'lu va pune prim'a óra in lucrare, càndu avocatulu din iubire càtra interesele poporului va apera dreptatea, càndu dascalulu

din iubire cătra surcelele fragede ale natiunei va propune in scól'a invetiaceiloru sei, atunci din lacramile recunoscintiei işvorite din anim'a poporului romanu se va impleti legatur'a increderei intre sufletulu lui si alu conducatoriloru lui, un'a legatura asia de tare si puternica, cătu man'a cea sacrilega a ispiteloru nu va cutedia nici cându a o atacá; atunci semánti'a culturai preserata prin conducatori si educatori in sufletulu poporului nostru român fecundatu prin róu'a iubirei si increderei reciproce va prinde radacini, va cresce, inflori, si va aduce fructele spirituali indulcítóre si nutritórie, precumu de sufletulu si vietí'a conducatoriloru asia si de alu poporului. Din acést'a unire si solidaritate sufletésca voru resari caracterele firme in sinulu inteligintiei si alu poporului, acei lucéfari stralucitori in orisonulu natiunei fàra de a càroru conducere o natiune nu progresédia cu pasi securi cătra limanulu chiamarei sale, ci rataceste din eróre in eróre, din amagire in amagire, pàna cându decade. — Némulu care nu-i fericitu a avea in sinulu seu falang'a caractereloru firme n'are trecutu, n'are presinte si nu va avé venitoriu si n'are istori'a. Oh! ce mângare pentru némulu romanescu cându i-se infaciasiadia din regiunea nemurirei umbrele chiarificate a caractereloru firme si candidé, cari au depusu fundamentulu culturai poporului romanu! Suntu convinsu că memori'a si numele acestora e cu multu mai adàncu gravata in sufletulu fie-carui romanu, decâtu că se fie lips'a a-i numí.

Operatulu cultivarei poporului debue se fie neintreuptu in totu tempulu, intre tóte impregiarile si pre tóte terenele vietiei sociali, pentru-ca, precumu unu corpu fisicu, daca incéta in toti membrii cercularéa sàngelui debue se móra, asia si o natiune cá corpu morale, déca se intrerumpe intrèns'a cercularéa culturai cea datatoria de viatia vitala, spirituala e espusa nimicirei; pentru-ca aci numai cultur'a e aceea, care dà popóraloru vietia si le ascurédia viitorulu. Cultur'a astadi e cea mai puternica arma, acésta se-o manuamu neintreuptu, cá invescuti cu arm'a culturai si a solidaritatiei impletite din caractere firme se fimu in stare a bravá ori-ce eventualitati si ispite. Deci onorata adunare! Onorata Inteliginti'a si iubitulu poporu romanu! déca voimu cá maic'a nóstra dulce, natiunea romàna ca atare se aiba vietia si viitoriu cu ajutoriulu mijlóceloru si implinirea conditiuniloru prin modesti'a mea indegetate, se imbracisiamu cu totii inteliginti si poporu tieranu cu tóta caldur'a animei nóstre cultivarea poporului nostru tieranu, si operatulu regenerarei natiunei nóstre prin cultura se'lu continuamu cu poteri unite, si implinindu-ne datorinti'a fačia de cultivarea poporului nostru tieranu, vomu dá documente viue nu numai de nationalisti zelosi, ci si de patrioti buni, pentru-cà, cu cătu natiunea si poporulu român va devení mai cultu, cu atátu 'si va esercia intr'unu gradu mai inaltu virtutile ereditate dela strabuni, adeca: iubire cătra natiune, religiune si patria, ascultare, supunere si veneratiune cătra legile statului sanctionate, alipire si credintia neclatita cătra inaltulu tronu si August'a casa Domnitoria! Dupa acestea escerendu ajutoriulu si lumin'a harului cerescu preste lucrurile adunarei nóstre amu

onóre a dechiará adunarea de deschisa in numele Tatalui, Fiiului si Spiritului sàntu Aminu!

Raportulu

annualu alu comitetului despartiemèntului XI. (Selagianu) alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, cătra adunarea generala ținuta la 4 Augustu 1887 in comun'a Buciumi.

Onorata adunare generala!

In conformitate cu §. 18 din regularea mijlóceloru spre ajungerea scopului „Associatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului român“, Comitetulu despartiemèntului XI. instituitu in adunarea generala din anulu trecutu 'si ie voia a presentá onoratei adunari generale darea de séma despre totu ce s'a facutu in decursulu anului in cuprinsulu despartiemèntului si parte in ținutu; in acest'a dare de séma, parte la finea aceleia va vení cu propuneri privitórie la progresarea despartiemèntului.

I.

Decisiunile adunarei generali din anulu trecutu parte in celea trei siedintie ce comitetulu au ținutu in decursulu anului, parte prin directoratu presidialminte s'au escutatu, s'au facutu tóte dispositiunile, cá acelea decisiuni se se aduca in deplinire si cá despartiemèntulu nostru si in acestu anu se faca baremu unu pasu mai inainte spre apropierea țintei sale, care este inaintarea invetiaturei intre poporulu romanescu din Selagiu, anume:

1. Procesulu verbalu alu adunarei generali dimpreuna cu raportulu actuariului si 70 fl. v. a. incassati dela membrii ordinari ai Associatiunei, s'au inaintatu comitetului centralu, cerendui-se aprobarea decisiuniloru luate si cuprinse in procesulu verbalu.

Susu laudatulu comitetu centralu precumu se esprima insusi in prietiuit'a sa scrisóre dtto 28 Octombre 1886 Nr. 344 a pertractatu cu viu interesu raportulu nostru si a aprobatu tóte hotaririle luate in adunarea generale din vér'a trecuta, dându-si invoirea si la aceea, cá asupr'a tacselorulu dela membrii ajutatori luându-se de cinosura §. 29 din Regulamentu in necsu cu §. 5 alu aceluiași, despartiemèntulu se dispuna in cerculu seu de activitate.

2. Cu scopulu de a latí cunoscintiele economice intre poporu, s'au scrisu pentru 2 invetiatori doue premii á 15 fl., cari in comune desemnate prin comitetu se țina prelegeri practice din economia si se arangiedie gradinile de pomaritu. Durere, dintre atáti'a invetiatori bravi si pricepetori in celea economice nu s'a aflatu nici unu concurenté, desí era pusu in prospectu, cá pentru pre-junctura in caletori'a loru se voru face ingrigiri din partea autoritatiloru scolastice.

3. In urmarea conclusului 4. p. VIII alu adunarei generale, cu disertatiuni pentru acésta adunare s'au insinuatu membrii Augustinu Vicasiu si Andreiu Cosm'a; deci au fostu de prisosu cá pre disertanti se-i desemnedie comitetulu.

4. Comitetulu centralu au binevoitu a tipari actele adunarei generali dela T. Santen in Nr. 23—24 alu „*Transilvaniei*“ organulu Associatiunei si a ne tramite 50 esemplare, cari prin directoratu s'au distribuitu printre barbati, cari petrecu cu interesare activitatea noastra culturale. — Credemu ca acelea cadiendu in mane bune, va fi avutu rezultate salutaria lectur'a loru.

II.

Comitetulu si in decursulu acestui anu a tinsu a petrece cu viu interesu invetiamentulu poporalu, caus'a scoleloru nostre a conclucratu ca se mai intregesca datele statistice referitoria la scole. Daca, pre acestu terenu inca n'amu ajunsu totu cea-ce dorimu in catu este indispensabilu pentru punerea bazei la progresu siguru, caus'a este a se cerca in impregiurarea, ca totu nu se afla inca destui barbati de anima, cari se-si angagedie poterile si lucrarea in interesulu scolei si alu invetiaturei nemului romanescu, in mesur'a impusa de insemnatatea causei.

Nu contestamu ore-si-care progresu in acest'a directiune, care pote ar fi suficientu pentru conservare; dar' candu nu numai in lumea fisica, ci si pre terenulu culturalu in jurulu nostru tote par-ca progresedia cu repediune electrica, alipirea mortisia de celea din trecutu, fie bune fie rele, conservatismulu nostru in acestu intielesu inruditu cu o portiune bunisiora de indiferentismu ne pote deveni fatalu.

In anulu scolasticu trecutu, pre langa rezultate in-bucuratoare in multe scoli, totu s'au mai aflu multe scoli cari numai dupa nume suntu, despre progresu nici vorba, desi n'aru lipsi nici edificie scolastece, nici poteri didactice. Potu se se invoce scuse in un'a seu alta privintia, inse faia de esistinta nostra nationale culturale periclitata in combinare cu lucrarea pugnu espressa de adi, mai tote scusele involvu si invinuri de negligentia, de nepasare, de indiferentismu, adesea si intrelasarea si neobservarea datorintieloru nostre de superiori scolastici, de adeverati patrioti si buni romani.

Aceste sunt in resumatu reflexiunile din raporturile membriloru despartiamentului, cari invitati din partea Domniloru directori si inspectori scolastici confesionali ca in anii trecuti si acum'a au asistatu la esamenele de vara, au facutu din partea loru si au influintiatu ca scolari mai diligenti se fie premiati, poporulu se asiste la esamene in numeru mai insemnatu, cu unu cuventu ca diu'a de esamenu se se prefaca intr'o diua de serbatoare, de bucuria atatu pentru scolari catu si pentru parinti.

Nu putemu trece inainte, dela acestu punctu fara ca, constatandu fatia de trecutu progresu in invetiamentu si administrarea causelor scolastece; de alta parte fatia de unele aparentie se nu damu espresiune dorintiei, ca toti aceia, cari suntu chiepati a se ingrigi de binele poporului si de viitoriulu nostru care e saditu in tineretulu de scola; in deosebi parintii copiiloru de scola, cari pentru sufilete si viitoriulu baietiloru suntu respundietori inaintea viitoriului, posteritatiei si inaintea lui Dumnedieu se fie destepti, se grigesca, ca tineretiulu preste tote si inainte de tote se se cresca romanesc in legea strabuna si in dulcea limba romanésca. Ori-ce abatere dela

acestu modu de crescere pote se se resbune si noi parintii avemu se luamu amara respata, pentru usiuratarea sau interesele laterali, cari dora ne-aru indemna a se abate dela acestu principiu in crescerea baietiloru nostrii. Cu preferintia se insistamu pentru cultur'a poporului, se insistamu pentru cultur'a nostra specifica romanésca cu ajutoriulu limbei nostre bine invetiate; asta se face nu din alte motive, ci numai si numai din convictiunea intima, ca inainte de tote avemu se strapunemu si se latimu invetiatur'a in mass'a poporului, ca cu ajutoriulu limbei nostre materne ni se usiuredia castigarea cunoscintieloru pentru vietia, cu limb'a romanésca si invetiamentu ni se deschide cale cu multu mai scurta, mai neteda si mai segura decatu ori-care alta, ca se ajungemu mai repede la nivelulu de cultura si civilisatiunea pre care se afla poporale de rass'a latina.

Mai este de doritu ca invetiamentulu din scole se curme, cu pre multe teorii si borborosii de cuvinte, cari fara folosu practic in scurtu aborescu din capetele baietiloru, ca planulu de invetiamentu bine priceputu si bine aplicatu se se esecute corespondietoriu intentiunei aceluia in modu practic, se nu se iee de termometru alu inaintarei in invetiatura numai unulu seu doue obiecte, numai cetitulu si scrisulu, ci si calculatulu, cunoscintiele reali, economi'a, fisic'a s. c. l. lucruri, cari atingu de aproape interesele tieranului romanu, ca pre acest'a cu atatu mai vertosu se lu indulcimu cu scol'a si invetiatur'a. Facendu astu-felu, credemu ca in celea 7—8 luni la anu catu tiene invetiatur'a la satele nostre, s'ar potea areta rezultatu indoitu si mai roditoriu pentru generatiunea tinera.

III.

Fiind-ca pentru despartiamentu celu mai acomodat terenu spre a-si desvolta activitatea se pare de-ocamdata invetiamentulu si scol'a, ne-amu concentratu tote poterile la acestu locu. Si cu multumire sufletesca potemu constata, ca despartiamentulu pote se-si implinesca angagementulu ce au facutu anulu trecutu, punendu in vedere, ca in *mesura cu progresulu invetiamentului se voru spori premiele si alte imbunatatiri pentru scole si invetiatori*. In anulu trecutu pentru invetiatori s'au scrisu 8 premii si s'au impartitu 10; estu anu s'au scrisu concursu pentru 11 premii contribuindu la compunerea acelora premia, punendu la despusetiunea despartiamentului 1). Dlu *George Popu de Basesci una vaca cu vitielu si una scrufa cu porcei*; 2.) Dlu *Alimpu Barboloviciu, Florian Cocianu si I. Popu* din Domninu cate 10—10 fl 3.); Dlu *Dr. Ioanu Nichita* 4 galbeni; 4.) Dlu *Simeonu Orosu* 20 fl.; 5.) Dlu *Ioanu Moldovanu si Ioanu Serbu* 5—5 fl.; 6.) Dlu *Demetriu Coroianu* 2 Hlitre grau de sementia; 7.) *Andreiu Cosma* 1 Hl. ordiu si 0.50 Hl. cucurudiu cincantinu de sementia. Conditunile pentru concursu au fostu totu celea din anulu trecutu, cu singura adaugere, ca invetiatorii, cari voru fi impartasiti de premiele grau, ordiu si cucurudiu de sementia se fie indatorati la timpulu seu a face raportu despartiamentului cum si cu ce rezultatu au cultivatu prasala din sementia primita; in fine ca toti docentii premiati din rodulu primitu in anulu viitoriu se

dee pentru prasàla altui invetiatoriu desemnatu prin despartiamèntu jumetate càtu e cantitatea premiului.

Scopulu acestui premiu si intentiunea acestei dispositiuni este: ca de-o parte se se latiasca soiuri de semèntie mai bune si in partile unde se intrebuintièdia semenaturi mai inferioare; de alta parte se sperèza ca docentii respectivi avendu a raporta despre modulu de cultivare si despre resultatu spre binele loru propriu inca voru pune mai multa sirguintia a-si cultiva catu de bine pamentulu si a scruta imprejurarile, ce influintièdia in directiune buna sau rea la prasila; in fine impartasindu ei si pe alti colegi din sementia buna se sperèza, ca si pe acèsta modesta cale se va contribui catusi de puçinu la inaintarea economiei la poporu.

Pentru premiele sus amintite au intratu de totu 24 *ceveri*, cari luandu-se in censurare, comitetulu au aflatu a se conferi:

1. Premiulu I una vaca cu vitielu dlui *Ioanu Macsim* invetiatoriu in Buciumi.

2. Premiulu II una scrófa cu porcei Dlui *Ioanu Ciupe*, inv. in Starciu.

3. Premiulu III 4 galbeni Dlui *Elia Popu*, inv. in Tresnea.

4. Premiulu IV 20 fl. Dlui *Iuliu Chita*, inv. in Pria.

5. Premiulu 2 Hl. gràu Dnului *Ioanu Nichita*, inv. in Pir.

6. Premiulu 1 Hl. ordiu si 0.50 Hl. cincantinu Dlui *Teodoru Buciu* din Dohu.

7. S'a mai premiatu parte din premiele escrise, parte din economisarile despartiamèntului Dlu *Demetriu Pasca* din Siciu, si *M. Bobisiu* din Supurul de susu; *P. Robu* din Oartia de josu; *P. Longinu* din Crasna; *N. Popu* din Hidigu; *I. Selagianu* din Catielulu-rom.; *G. Labo* din Bogdan'a si *Ioanu Mandrutiu* din Bani-sioru cu câte 10—10 fl.

Mai toti docentii concurenti ar meritá se fie premiați, dar' nedisponendu de mijlòce suficiente, cei nepremiați pentru asta-data multiamèasca-se cu laudele meritate ce le aduce despartiamèntulu.

Preste totu *premiile ce se distribue docentiloru valorèdia preste 300 fl. v. a.*

Premiele in numerariu premiatiloru presenti se distribue acum; èr' celoru absentu se asemnèdia la directorulu despartiamèntului si respective la oferintu.

Domniloru invetiatori premiați!

Primiti aceste modeste daruri, nu ca remunerare pentru implinirea si portarea grelei sarcini de dascali romànesci, ci cá semnu alu recunòscerei meriteloru Dvòstre, càstigate intru revarsarea luminei, a invetiaturei la némulu romanescu. Aceste premii servèasca-ve de puçina consolare in necasurile dilnice si ve fie spre indemnu, de incuragiare pentru viitoriu, càndu póte si dascalului romanu are se'i resara sórele mângareii si cum-cà asta se urmèdie càtu mai curundu, multu depinde dela acti-

vitatea, dela lucrarea Dvòstre intru a cultivá poporulu romanu remasu in invetiatura, nu singuru din vin'a sa ci mai multu pentru pecatele trecutului, preste seclii fiindu persecutatu (gonitu) de sórte si nedreptatitu.

Distingerea de adi a Dvòstre se servèasca de indemnu si celorlalti invetiatori. Tuturoru ve dicu dela acestu locu: *Dvòstre dloru invetiatori prin nisuinti'a, comportatiune esemplare, prin devotamentu intru implinirea conscièntiòsa a chiemareii, càstigati o arma puternica spre a impune societatiei romane, cá din anu in anu se concurga cu mai multu la imbunatatirea starei Dvòstre si a scòlei.* Si se credeti cà si in ast'a privintia sunt deja delaturate greutatile inceputului.

IV.

Despartiamèntulu nostru in acestu anu mai face unu modestu pasu spre apropierea scopului seu precisatu in §. 5 din Regulamentu, intielegu *premiarea unui tieranulu tineru economu incepatoriu din acèsta comuna, cu unu plugu de feru de modelu* (pusu la dispositiunea despartiamèntului din partea actuariului). Plugulu de feru in acestu ținutu muntosu, unde romanulu n'a parasitu inca plugulu seu de lemnu primitivu, póte se contribue cá economii aflându-lu practiculu sè se provada cu o scula mai buna pentru principal'a lucrare in economia, pentru ararea potrivita a pamèntului.

Premiulu din cestiune la recomandarea dloru preoti si invetiatori locali s'a conferitu tinerului tieranulu *Ioanu Ciupe* economu incepatoriu, care prin trèdi'a diligintia, lucrare neobosita si crutiare premerge consateniloru sei. Acestu micu daru din partea despartiamèntului, care v'a cercatu aici la casele Dvòstre e dovada, ca vestea ómeniloru harnici trece preste hotarulu satului Dvòstre, se face cunoscutu fruntasiloru némului nostru, se pune scrisu in cartea celoru alesi ai poporului si din scrisóre va fi pomenitu si preste sute de ani. (Economulu premiatu intre urarile adunarii pasiesce la mas'a presidiala, unde vediutu de toti èra e aplaudatu cu multe: se traièasca!)

Dtale tinere si brave tierane, acestu daru din partea atàtoru domni veniti din tóte partile Selagiului, sè-ti slugèasca spre inbarbare si portare buna si in viitoriu; èr' in Dvòstre ceilalti sateni economi din locu si din pregiuru, cari vedeti radicarea fratelui vostru, se stèrnèasca nisuinti'a, cá si Dvòstre sè ve faceti càtu mai multu vrednici de asemenea daruri.

V.

Comitetulu rezervându'si cá propunerile referitorie la progresarea despartiamèntului, sè le faca separatu la pertractarea punctelor urmatóre din programu, asiu fi sositu la finea raportului, déca acèsta diua aru fi numai serbatoarea adunareii nostre generali.

Inse in acèsta diua trebue sè ne aducemu aminte si de mam'a nostra „Associatiunea transilvaniei pentru literatur'a rom. si cult. poporului romanu“, care in acestu anu 'si *serbèdia iubileulu de unu patrarulu de seclu.*

Inca la inceputulu anului 1860 romanii din Transilvani'a in frunte cu arhieriei sei *A. Baronu de Sia-*

grun'a si Al. St. Siulatiu, cari petrunci de simtiulu de datorintie a fie-carui'a cetatianu, dupa pōteri a contribuī spre inaintarea cultūrei poporale spre promovarea industriei si a agricultūrei, a devenitu la aceea convingere tare, cā acelu scopu mai securu se pote ajunge prin in-trebuintiarea simbolului Pręgratiosului nostru Domnu si Imperatu „Viribus unitis“, adeca prin infintiaarea unei reuniuni, alu carei scopu se fia lațirea cultūrei poporali si inaintarea cultūrei cu poteri unite.“

Ei perseveranti in propunerea loru nu s'au descuragiatu nici atunci, cāndu din partea Guvernatoriului li se spune frāncu si verde: „*eu nu ținu de concesibile infintiaarea unei reuniuni eschisivu nationale*“, ei mai inadinsu a spusu locurilor competente, cā infintiaarea Asociatiunei „*e dorita de o natie, care a datu nenumerate dovedi de alipire cātra tronulu Majestaticu si a-lu carui patriotismu curatu, si strainu de ori-ce separatismu ostensibilu se dovedesce si din statute.*“

Tienut'a resoluta a aceluor doi Archierei si a in-tregei inteligintie romane de atunci a storsu concessiunea pentru formarea Asociatiunei si aprobarea statuteloru si asia „*Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu*“ in anulu 1862 adeca chiaru acum 25 ani si-a potutu incepe activitatea salutaria in intielesulu cultūrei, literaturēi romane si pentru invetiatur'a poporului romanu.

Tempulu si poteriile-mi spirituali, de cari dispunu, nu-mi permitu nici baremu in resumatu, se espunu istoriculu de unu patrariu de seclu alu acestei Asociatiuni. Aceia dintre Dvostre cari la urdirea ei erau orientati asupra starei culturali si sociali a romaniloru si de atunci pāna in diu'a de astadi au petrecutu cu atentiune activitatea Asociatiunei, facēdu comparatiune intre starea de atunci si acum, usioru 'si voru putea face conclusiunile cele mai precise in favorulu ei. Noue celoru mai tineri ni se va pareea ceva aprōpe de necreditu, cā la urdirea Associatiunei Romanii cu dreptu cuvēntu se poteau plānge cā „*sunt opriti de catra unele autoritati a scrie cu litere latine*“; nu aveamu ortografia romana, nu aveamu unu centru, o autoritate culturale in giurulu careia se ne potemu grupā; erā materia dar nu erā cementu spre a atrage totu ce e bunu si folosiveru pentru inaintarea cultūrei si literaturēi poporului romanu.

Asociatiunea dela inceputu pāna in diu'a de astadi nu s'a obrusu natiunei romane, n'a facutu reclame din lucrarile sale, nu si-au cāstigatu autoritate prin influintie esterne, — ci a lucratu in liniste si au cāstigatu autoritate prin premeditatele sale lucrari culturali, *neabātēndu-se nici pre unu momentu dela scopulu si cerculu seu de activitate circumscrisu in statute. Totu ce au facutu Asociatiunea au facutu prin sine, de sine si singuru pentru scopuri culturali adeverate, ferindu-se de aventurile culturali moderne.*

Acēsta procedura intielēpta singuru dēмна de o institutiune culturale i-au asecuratu esistenti'a, i-au facutu roditōria lucrarea pre tōte terenele culturali. Urmarile inriurintiei sale se veđu in limba, in cultur'a romaniloru din acestu imperiu, in ortografia, in premiele pentru

studenti si meseriasi, in viēti'a sociale, in tōte reuniunile culturali si economice, cāte in ceste din urma doue decenii s'au infintiatu la romani. In anii din urma a pusu corona lucrariloru sale infintiaandu escelent'a scōla superiōra pentru crescerea feteloru romane.

Infintiaandu despartiemintele au ajutoratu multu cā sē se consolidēdie legaturile culturali intre romani si cā binefacērele culturali se strabata mai siguru pāna in celea mai de josu strate ale poporului. Cei doi Archierei, cari s'au pusu in fruntea intręprindērei la infintiaarea Asociatiunei, cari au realizatu intręprindērea ajutorandu-o nu numai cu concursulu si lucrarea loru pretiōse, ci si Al. St. Siulatiu cu 2000 fl., A. Br. de Siagin'a cu 1050 fi. facēdu-se *primii membrii fundatori a ei*, Incununati de laurii nemorirei s'au mutatu la celea ēterne. Ne vomu implinī unu actu de pietate cātra memori'a loru, sculāndu-ne si in unanimitate strigādu: *in eternu amintirea loru*, se ridica intręga adunare urādu: „*In eternu amintirea loru*“. — Dupa ei cei mai laboriosi fundatori si membrii ai Asociatiunei suntu presiedintele actualu T. Cipariu, v.-presiedintele I. Bolog'a si secretariulu I. G. Baritiu. In acēsta diua iubilara se le urām: „*Se traiēasca la multi ani!*“ strigari frēnetice: „*Se traiēasca la multi ani!*“ pāna la celea mai adēnci betrānetie impresurati de iubirea nealterata a tutūroru romaniloru sē se desfatedie de infflorirea institutiunei carei au pusu bas'a mai nainte cu 25 ani, pre care de atunci o au condusu si o conducu cu raru tactu si multa intielepciune (Urari: *se traiēasca*). Ēr noi, multiamirile nōstre fața de acēsta institutiune ce conține in sine *totu ce e bunu si folositoriu pentru nēmulu românescu si nemicu reu*, le vomu aretā concurgēdu cu totii, mici cu mari, avutu si seracu fie-care dupa potērea sa la infflorirea ei, facēdu-ne membrii ordinari sau ajutatori.

Dēca fie-care ne-amu implinī datorinti'a in acēsta privintia, rezultatele obținute in cei 25 ani in scurtu s'ar insuti si ne-amu potea vedea poporulu cultu, invetiatu alaturea sau in fruntea altoru popōre, cari adi pōte ne despretiuescu.

Inchēiu raportulu dāndu espresiune cursulu de idei a cuvēntarei primulu presiedinte alu Asociatiunei prin care a radicatu prim'a adunare generala: „*Nēmu adunatu in charitate, se lucramu in charitate, se ne despartimu in charitate*“. Dee bunulu Dumnedieu cā pāna la capetulu vēculu se fie totu asia. Se ne mai intālnimu la mas'a mamei nōstre comune, se ne indulcimu de limb'a, nationalitatea si de tōte ce suntu ale romanului. Popōrele mai nainte au potutu traī fāra literatura, fāra invetiatura, astadi inse asia ceva este curatu preste potentia. Feudalismulu aristocraticu s'a delaturatu prin desvoltarea potērei morale si cunōscērea legiloru firesci; se nu trecemu inse cu vedērea, cā invetiatur'a, cartea, potērea mintiei si a geniului, sciintiele si artele suntu cari in dilele nōstre popōreloru dau taria si le asecura viitoriulu. Supurulu de susu la 3 Augustu 1887.

Andreiu Cosm'a,
actuariulu despartiamēntulu XI.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 378/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a dela 23 Augustu st. n. 1887.

Presedinte: Iacobu Bologa, vice-presedinte.
Membrii presenti: E. Macellariu, C. Stezariu, G. Baritiu, I. V. Russu, Dr. Il. Puscariu, E. Brote.

Secretariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 111. Senatul scólei principale române din Lapusiulu ungurescu prin adres'a dto 16 Augustu a. c. se róga, ca comitetulu se mijlócésca dela adunarea generala a Asociatiúnei din anulu curentu unu ajutoriu cátu de modestu pentru acésta scóla pentru anulu acest'a au si pe anulu viitoriu, motivându cererea cu lipse de mijlóce, precum si cu necesitatéa de a se asigura esistenti'a acestei scóle. (Ex. Nr. 372) Secretariulu II. propune, cá cererea mentionata sè se inaintedie cu recomandatiune adunarei generale a Asociatiunii din anulu curentu. Membrulu comitetului I. V. Russu propune a se inaintá cererea adunarei generale fara vre-o observare din partea comitetului. Membrulu E. Brote propune: Cererea senatului scólei principale române din Lapusiulu ungurescu sè se inaintedie onoratei adunari generale, ce se va ținea in acestu anu la 28 Augustu si dilele urmatóre in Sibiiu atragendu-se atentiunea adunarei la impregiurarea, cá fondurile Asociatiunii nu permitu de astadata ajutorirea scóleloru straine din cauza, cá scól'a propria a Asociatiunii pretinde inca considerabile mijlóce banesci din venitele modeste ale fonduriloru Asociatiunii. Punendu-se aceste propuneri la votu.

— Se primesce propunerea făcuta de membrulu comitetului Eugenu Brote.

Nr. 112. Directiunea despartieméntului VII. (Abrudu) prin adress'a de dto 15 Augustu a. c. presenta procesulu verbalu luatu in siedinti'a adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 10 Iuliu a. c. in comun'a Lupsi'a, dimpreuna cu aclusele. Din procesulu verbalu alu adunarii generale se vede ca:

1. cu ocasiunea acestei adunari s'a cetitu o disertatiune de parintele protopopu Romulu Furdui despre „Insemnatarea si scopulu Asociatiunii.“

2. s'au insinuat membrii noi: Petru Butalanc, economu in Sias'a, Petru Nicóra, economu in Lupsi'a, si Petru Lucaciu, secretariulu societatii de mine „Concordi'a“ in Abrud.

3. s'a făcutu propunerea de a se creá 3 premii pentru acei invetiatori din despartieméntu, cari se voru distinge in cultur'a gradinaritului si pomaritului, precum si in „art'a metodica de propunere a objectelor de invetiaméntu in scólele poporale“ si s'a hotaritu, ca cestiunea acésta sè se aduca inaintea adunarii generale a Asociatiunii transilvane, ce se va ținé la 28 Augustu a. c. in Sibiiu, ca se decida cu privire atátu la propunere insasi, cátu si la sum'a ce ar fi sè se preliminedie pentru premiile intentionate.

4. s'a declamatu din partea tinerului Enea Gerasimu poesi'a „Glasulu unui romanu“.

5. s'a decisu, ca proxim'a adunare a despartieméntului sè se țina in anulu viitoriu 1888 in comun'a Salciu'a (Ex. Nr. 374/1887).

Hotaririle dela pt. 1, 2, 4, si 5, se iau spre sciintia, avendu membrii noi Petru Butalanc, Petru Nicóra si Petru Lucaciu a fi supusi conformu statutelor aprobarii adunarii generale proxime.

Cátu pentru propunerea amintita la pt. 3 referitóre la crearea de premii, avendu in vedere, cá sumele incassate dela membrii ajutatori, conformu §. 27 din regulamentu potu fi folosite intre marginile presciseloru §§. 18 si 20 din regulamentu, pentru scopurile speciale ale despartieméntului, aceea cade in competinti'a adunarii generale a despartieméntului, si nu face deci trebuintia a fi supusa aprobarii adunarii generale a Asociatiunii.

Nr. 113. Ioan Papu invetiatoriu gr. cath. in Seretielu, comitatulu Bistritia-Naseudu prin adres'a de dto 20 Augustu a. c. se róga pentru a se conferi fiului seu, Davidu Papu, elevu de class'a I. gimnasiala in Bistriti'a unu stipendiu pentru a-si putea continuá studiile (Ex. Nr. 375/1887).

— Ne fiindu vacantu nici unulu din stipendiile aflatóre la dispositiunea comitetului Asociatiunii, cererei de fatia nu se póte satisface, petentele se indruma astfelu a reflectá la concursurile, ce eventualu se voru escrie din partea acestui comitetu.

Nr. 114. Directiunea despartieméntului XI. (Selagiu) prin adres'a de dto 19 Augustu a. c. Nr. 26 presenta protocolulu adunarei generale a despartieméntului ținuta in 4 Augustu a. c. in Buciumi, dimpreuna cu aclusele, anumitu: cuventulu de deschidere alu presiedintelui, raportulu comitetului despre activitatea sa in anulu 1886 si o disertatiune despre „Cultur'a nationala a poporului romanu in comparatiune cu starea lui materiala“ vréndu sè se iee la cunoscintia si sè se apróbe decisiunile cuprinse in protocolulu adunarii, sè se cuiteze substernerea taxelor incurse dela membrii ordinari si sè se publice in fói'a periodica „Transilvani'a“ cuventulu de deschidere alu directorului si raportulu comitetului, trimitiendu-li-se dupa modalitatea din anulu trecut, din numerulu acela alu „Transilvaniei“, in care acelea voru apare, 50 esemplarie, si in fine se póta folosi spre scopurile despartieméntului sum'a (altfelu nenumita si nejustificata) intrata dela membrii ajutatori sau dela membrii de ai despartieméntului. List'a membriloru inscriși cu ocasiunea adunarii generale, despre care se face amintire in adres'a directiunei lipsese dela actu; de asemenea nu s'a asternutu nici sum'a de 15 fl. incassati dela membrii Asociatiunii de asemenea citata in adres'a directiunei. Din protocolulu adunarii se vede ca:

1. S'au premiatu 14 invetiatori din despartieméntu, precumu si unu tieranu romanu serguitoru din comun'a Buciumi.

2. Fiindu timpul inaintatu si neputendu-se ceti disertatiunea care s'a insinuatu dl A. M. Vicasiu, se cere cá aceea sè se publice in fói'a „Transilvani'a“.

3. Adunarea generala viitóre sè se țina in comun'a Domninu la terminulu ce'lu va defige comitetulu.

4. S'a multiamitu Dlu primu-secretariu alu Asociatiunei G. Baritiu pentru cártile ce li le-a daruitu (Ex. Nr. 376/1887).

Sum'a de 15 fl. v. a. lipsindu dela actu nu se pôte qvita, de asemenea nu se potu substerne adunarii generale procsime membrii nou insinuati, lipsindu list'a acelora dela actu. Cererea de a se lasá la dispositiunea despartieméntului sumele intrate, intru câtu ele aru fi incursu dela membrii ajutatori si nu dela membrii ordinari ai Associatiunei, avèndu in vedere prescisele §§. 27, 20 si 18 din regulamentu se incuviintiédia. Incátu pentru disertatiunea trimisa, aceea se va publicá daca se va aflá corespundietóre pentru fói'a asociatiunei; de asemenea se va publicá si cuvèntulu de deschidere, precumu si raportulu comitetului, avèndu a se trimite spre impartire intre carturarii din despartiemèntu 50 de esemplare din numerulu acela alu „Transilvaniei“, in care voru aparea, cu acea inse, cá directiunea sè se ingrigésca a acoperi spelele atátu ale esemplareloru, ce li s'au trimisu anulu trecut, câtu si ale celoru ce li se voru trimite in decursulu acestui anu. Tóte celelalte hotariri cuprinse in protocolulu adunarii generale a despartiemèntului se iau cu aprobare spre sciintia.

Nr. 115. Dl. prepositu capitulariu si presiedinte alu Associatiunei transilvane, Timoteiu Cipariu, prin adres'a dto 10/22 Augustu a. c. respundiendu la adres'a dlui consiliariu si vicepresiedinte alu Associatiunei transilvane, Iacobu Bolog'a de dto 8/20 Augustu a. c., prin care incunosciintându'lu despre apropierea terminului pentru adunarea generala a Asociatiunei 'lu invita la acea adunare, arata cu parere de reu, cá starea sanatatii nu-i permite a luá parte la adunare (Ex. Nr. 373/1887).

— Se ia cu parere de reu spre sciintia.

Nr. 116. Comisiunea esmisa din partea comitetului pentru scontrarea cassei si pentru revisuirea ratiociniilor cassei Associatiunei pro 1886 raportédia despre scontrarea si despre revisuirea facuta, aratându cá a aflatu tóte in buna ordine (Ex. Nr. 377/1887).

— Spre sciintia, avèndu a fi transpusu ratiociniulu adunarei generale.

Nr. 117. Secretariulu II. presenta proiectulu de programu pentru siedintiele adunarei generale, ce are a se ține in Sibiu la 28 si 29 Augustu n. a. c.

— Se stabilesc in textulu alaturatu.

Sibiu d. u. s.

Iacobu Bologa m. p.,
v. presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret.

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde Dloru :
C. Stezariu, G. Baritiu, Dr. II. Puscariu.

S'a cetitu si autenticatu.

Sibiu, in 25 Augustu 1887.

Dr. II. Puscariu m. p. G. Baritiu m. p. C. Stezariu m. p.

Nr 399/1887.

Procesu verbale

alu Comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a extraordinara dela 3 Septembrie 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte.
Membrii presenti: I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu,

Z. Boiu, P. Cosm'a, G. Baritiu, I. Popescu, I. V. Russu,
B. P. Harsian, C. Stezariu, Nicanoru Fratesiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 118. Domnulu vice-presiedinte arata, cá s'a aflatu indemnatu a conchiemá pe membrii comitetului la siedinti'a extraordinara intr'o cauza prea trista, spre a anuntia adeca, cá dupa o telegrama primita astadi dupa amédi dela dl canonicu I. M. Moldovanu din Blasiu, Ilustritatea sa prea demnulu si prea iubitul presiedinte alu Associatiunei transilvane, dl Timoteiu Cipariu, astadi la órele 5. diminéti'a s'a mutat in cele eterne, si cá ceremoni'a inmormentarii a acestui ilustru barbatu se va ține in 5 Septemvrie n. a. c. in Blasiu (Ex. Nr. 397/1887).

— Comitetulu, petrunsu de cea mai profunda durere, 'si implinesce numai o sacra datorintia câtra unulu din cei mai mari si mai ilustrii barbati ai natiunei, cându in aceste momente prea triste vine a da prin sculare espresiune celoru mai intime simtieminte de condolentia pentru perderea ilustrului reposatu. In nexu cu acésta se hotaresce: a se atèrna la cas'a Associatiunei flamur'a négra, si a se pregati o cununa de lauri, pe care comitetulu, participându in corpore la ceremoni'a inmormentarii, se o depuna pe cosciugulu distinsului defunctu. Cu ocasiunea ceremoniei va vorbi in numele Asociatiunei transilvane, primu-secretariulu Associatiunei, domnulu George Baritiu.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede dloru:
I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, Z. Boiu.

S'a verificatu. Sibiu, in 7 Septembrie 1887.

I. St. Siulutiu m. p. Dr. II. Puscariu m. p. Z. Boiu m. p.

Nr. 406/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a dela 9 Septembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, Zacharia Boiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 119. Presidiulu notifica, ca in conformitate cu conclusulu luat in siedinti'a extraordinara dela 3 Septembrie a. c. comitetulu a participatu in corpore, sub conducerea vice-presiedintelui, la ceremoni'a inmormentarii ilustrului presiedinte alu Associatiunei, Timoteiu Cipariu, cá s'a depusu o cununa pe cosciugulu distinctului defunctu si cá dl primu-secretariu G. Baritiu a vorbitu cu ocasiunea ceremoniei in numele Asociatiunii.

— Spre sciintia.

Nr. 120. In conformitate cu conclusulu adunarei generale din estu anu, siedinti'a II. punctu 23 se cetesce pro:

cesulu verbalu, luat in sedinti'a II. a adunarii generale a XXVI, ținuta in Sibiiu la 29 Augustu a. c. (Ex. Nr. 396/1887) si — Se verifica.

Nr. 121. Dl. Max Müller, editoru si librariu in Breslau prin adres'a de dto 10 Augustu a. c. si cu provocare la conclusulu comitetului Asociatiunei de dto 5 Augustu a. c. Nr. 323 presenta unu esemplariu din opulu „Romänien“ de Rudolf Bergner cu rugarea a se dispune circularea între membrii Asociatiunii a unei liste de subscriptiune, urmata de recomandarea acelu opu (Ex. 358/1887).

— Cartea intitulata „Romänien“ de R. Bergner se transpune Dlui G. Baritiu spre dare de parere.

Nr. 122. Ioanu Domianu aspirantu la facultatea juridica, cere a-i se conferi unu stipendiu vacantu spre a putea continua studiile academice (Ex. Nr. 381/1887).

— Ne dispunendu Asociatiunea de stipendii cu asemenea menitiune, cererii presente nu se pöte satisface.

Nr. 123. Directiunea despartieméntului X. (Cluju) prin adres'a de dto 24 Augustu a. c. Nr. 4. trimite protocolulu adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 17 Iulie a. c. in Aschileulu micu si 40 fl. v. a. cu rugarea; se se estradee membrului vechiu Ioanu Papiu, parochu in Margau, o diploma noua in locul celei vechi, in care din gresiala s'a indusu cá locu de ubicatiune „Morlac'a“ in locu de „Margau“, in fine se li se trimite unu numeru mai insemnatu din statutele si regulamentele Asociatiunei, spre scopu de a se impartí între agentii si asesorii agenturilor, cari s'au infiintiatu in timpul din urma pe mai intregu teritoriulu comitatului Cojocnei.

Din protocolulu adunarii generale se vede ca:

1. s'au cetitu 2 disertatii, un'a intitulata: „Unu cuventu in interesulu istoriei nóstre nationale“ de Nestoru Simeonu si alta intitulata: „Ce se invetie romänii dela Evrei“ de dl Basiliu Podóba:

2. s'a decisu a se escrie 2 premii de câte 5 fl. v. a. pentru dóue femei locuitoë pe teritorulu despartieméntului, cari voru arata, ca in decursulu anului si-au ținutu si imbracatu famili'a cu tieseturi de mán'a loru si nu cu fabricate;

3. s'a decisu se se escrie unu premiu de 6 fl. v. a. pentru unu docentu, care va arata, ca are celu mai frumosu choru vocalu bisericescu, compusu nu numai din scolari, ci din tineretulu adultu;

4. s'a hotaritu se se escrie unu premiu de 6 fl. v. a. pentru unu docentu din despartiementu, carele va arata celu mai frumosu progresu din stuparitu si in latirea stuparitului in poporu;

5. s'au incassatu dela membrii vechi si noi tacse in suma de 40 fl. si dela membrii ajutatori 22 fl. 10 cr. pentru premiile amintite mai susu, cerendu-se aprobarea membriloru noi: Stefanu Barcianu preotu in Ugruti, Ioanu Moldovanu preotu in Aschileulu micu, Ioanu Bochisiu in S.-Craiu, si George Corusanu docentu si proprietariu in Aschieleulu mare (Ex. Nr. 386/1887).

— Adeverindu-se primirea sumei de 40 fl. v. a. cuprinsulu protocolulu adunarii servece spre sciintia cu aceea, ca membriloru noi, fiindu primiti de adunarea generala, ținuta in Sibiiu, li se voru estrada diplomele numai dupa-ce voru fi solvitu si tacs'a prescisa de câte 1 fl. In ceea-ce privesce rugarea directiunii referitóre la o innoire a diplomei pentru

membrulu Ioanu Papiu si la trimiteręa unei sume mai mari de esemplare din statutele si regulamentele asociatiunei, se incuviintiadia.

Nr. 124. Secretariulu II. alu Asociatiunii Dl Dr. Ioanu Crisanu prin adres'a de dto 24 Augustu a. c. trimite sum'a de 60 fl. cu rugarea, cá acea se se primésca in contulu tacsei de 100 fl. prescisa pentru membrii pe viatia ai Asociatiunei. Restulu de 40 fl. 'lu va solvi inca in decursulu acestui anu (Ex. Nr. 382/1887).

— Se adeveresce primirea sumei de 60 fl. avendu secretariulu II. Dl. Dr. I. Crisanu a fi supusu la timpululu seu aprobarii adunarii generale a Asociatiunii.

Nr. 125. Fostulu directoru alu despartieméntului VIII. (Alb'a-Iuli'a) Dl Ioanu Piposiu, prin adres'a de dto 24 Augustu a. c., presenta, neputendu-se inca constitui nou alesulu subcomitetu, protocolulu adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 7 Augustu a. c. in comun'a Metes in sum'a de 116 fl. Din protocolulu adunarii generale se vede ca:

1. s'au incassatu dela membrii ajutatori sum'a de 15 fl. 70 cr. si dela unu membru nou inscrisu, George Lascu proprietariu din Ampoiti'a 105 fl., cerendu-se aprobarea celui din urma;

2. s'a conferitu stipendiulu de 20 fl. ce se scrisese pentru unu invetiatoriu care a doveditu mai mare progresu in pomaritu si gradinaritu, invetiatoriului din Teiusiu Stefanu Crisanu, si s'au scrisu din nou, totu spre acelasi scopu, doue premii de câte 10 fl. pentru anulu 1887/8;

3. s'a decisu stabilirea unei legaturi mai strinse între subcomitetu si agenturile comunale;

4. s'a reconstituitu comitetulu despartieméntului prin alegerea Dlui Mateiu Nicola cá directoru si prin alegerea Dloru Alexandru Tordosianu, Ioanu Piposiu, Simeonu Micu, Rubinu Patiti'a, Alexandru Velicanu, Iosifu Munténu cá membrii ordinari si in fine prin alegerea Dloru Nicolae Barbu, Ludovicu Luc'a, Ioanu Fráncu, Iosifu Romanu, Nicolae Cado, Nicolae Florescu si Stefanu Crisanu cá membrii suplenti;

5. cá adunarea generala procsima se va ținé in comun'a Henigu;

6. s'a votatu multiamita fostului directoru Ioanu Piposiu pentru servitiile aratate in decursu de 10 ani (Ex. Nr. 387/1887).

— Se adeveresce primirea sumei de 116 fl. cu aceea, cá se se deslusiasca, cum de in protocolu noulu membru George Lasca se arata a fi solvitu 105 fl. in contulu taxei de membru pe viatia, pe cându din avisulu postalulu, prin care s'a trimisu sum'a aretata mai susu, reese a fi solvitu numai 100 fl. Cuprinsulu protocolulu adunarii generale servece spre sciintia cu aceea, ca noulu membru, fiindu aprobatu de adunarea generala ținuta in Sibiiu, va primí la timpululu seu diplom'a.

Nr. 126. Dl. Romulus Z. Boiu cu pres. 25 Augustu a. c. presinta in manuscrisu „Ideale-vals“ opu dedicatu comitetului Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 388/1887).

— Cu multiamita spre sciintia.

Nr. 126. Directiunea despartieméntului XVII (Reghinu) trimite prin adres'a de dto 19 Augustu a. c. protocolulu adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 9 Augustu a. c. in Reghinulu sasescu, si sum'a de 59 fl. v. a. Din protocolulu adunarii generale se vede ca:

1. s'au incassatu dela membrii vechi si noi taxe in sum'a de 59 fl. si dela membrii ajutatori 10 fl. pentru trebuintiele

despartimentului, cerendu-se aprobarea membrilor noi: Elen'a Barbu, Sabin'a Todea, Severu Barbu si Ioanu Popescu primariu in Topliti'a ;

2. s'a decisu subventiunea unui invetiatoriu pentru de a putea studia industri'a de casa ;

3. s'a decisu sè se recerce comitetulu centralu de a se sustinea usulu de mai nainte in ceea ce privesce incassarea taxeloru.

4. Alegerea locului pentru proxim'a adunare generala s'a incrediutu comitetului (Ex. Nr. 389/1887).

— Adeverindu-se primirea sumei de 59 fl. cuprinsulu protocolului adunarii generale servesce spre sciintia cu aceea, cà membrii noi, fiindu aprobatu de adunarea generala ținuta in Sibiiu, voru primí la timpul seu diplomele, ér' càtu privesce decisulu referitoriu la incassarea taxeloru prin mandate postale, o mesura aprobata si de adunarea generala a Asociatiunii, acela nu se póte acceptá.

Nr. 128. Dl Gustavu Metz architectu prin adres'a de dto 27 Augustu a. c. arata, cà luându privire in aclusele protocolului de colaudare de dto 23 Martie a. c. au aflatu cà detragerele ce i s'au facutu, sunt ce e dreptu indicate, nu inse motivate, si ca pe cale privata numai aru fi intielesu, cà detragerele i s'au facutu din motivulu, ca n'aru fi fostu introduse in preliminarulu originalu. Motivulu acesta nu póte se fie hotaritoru, pentru cà la lucrari de adaptare si reparare nu e usióra stabilirea unui preliminaru. In considerarea lucrarilor solide, ce le-a prestatu, dl architectu supr'a amintitu se róga a i se eliberá detragerele in sum'a de 611 fl. 47 cr. cá nefiindu motivate (Ex. Nr. 390/1887).

— Se transpune comisiunii edile spre dare de parere.

Nr. 129. Leonteanu Lelutiu, maiestru papucariu prin hãrti'a de dto 20 Augustu a. c. se róga pentru unu ajutoriu, pentru de a'si putea procura instrumentele, ce se receru la numita maiestrie a papucaritului. (Ex. Nr. 392/1887).

— Ne dispunèndu de ajutóre cu asemenea menitiune, cererii presente nu se póte satisface.

Nr. 130. Ioanu Török pictoru in Cublesiulu maghiaru comitetulu Solnok-Dobác'a, prin hãrti'a de dto 22 Augustu a. c. cere a i se aplacida unu stipendiu de 300—400 fl. pentru de a se putea perfectiona la vre-o academia de pictura (Ex. Nr. 393/1887).

— Nedispunèndu de stipendii cu asemenea menitiune, cererii presente nu se póte satisface.

Nr. 131. Iosifu Iancu, ucenicu de croitoru in Cãmpeni, prin hãrti'a de dto 21 Augustu a. c. se róga a i se conferí unu ajutoriu destinat pentru invetiacei de meserii (Ex. Numerulu 395/1887).

— Nefiindu vacantu nici unulu din stipendiile menite pentru sprijinirea invetiaceiloru dela meserii, cererii presente de astadata nu se póte satisface, petentele se indruma inse la eventualele concursuri, ce se voru escrie.

Nr. 132. Dl. N. Fekete Negrutiu redact. si proprietariu in Gherl'a, prin adres'a de dto 2 Septembrie a. c. transpune comitetului 500 esemplare din conferinti'a dlui S. A. despre „Scól'a civila cu internatu a Asociatiunii transilvane“ spre a se vinde cu unu pretiu óre-care in favorulu susu numitei scóle.

— Spre sciintia, avendu a se esprima donatorului multiamita in scrisu. Biroulu se indruma a desface esemplarele puse la dispozitie printre membri Asociatiunii.

Nr. 133. Adunarea generala a invetiatoriloru din districtulu Brasiovu prin telegram'a de dto 5 Septembrie a. c. 'si esprima condolenti'a sa pentru perderea ilustrului si meritatului presedinte alu Asociatiunii Timoteiu Cipariu (Ex. Nr. 403/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 134. Secretariulu II presinta unu contu dela compactorulu din locu F. Neuzil, despre sum'a de 87 fl. 05 cr. pentru compactarea mai multoru càrti din bibliotec'a Asociatiunii seversita parte in anulu 1885 parte in anulu 1886 si unu raportu referitoriu la acestu contu din partea bibliotecariului Asociatiunii, din care se vede, cà socotél'a presentata e in ordine si cartile cuprinse in conspectulu alaturatu au intratu in biblioteca, si propune, ér' comitetulu decide (Ex. Nr. 405/1887).

— Sè se aviesdie la cassa spre solvire la mán'a compactorului F. Neuzil sum'a de 87 fl. 05 cr. v. a.

Nr. 135. Secretariulu presinta procesulu verbalu alu adunarii generale a XXVI. ținuta in 28 si 29 Augustu a. c. in Sibiiu.

— Spre sciintia, avèndu a reveni asupra concluseroru speciale.

Nr. 136. In conformitate cu cele de sub numerulu precedentu si in conformitate cu conclusulu adunarii generale din siedinti'a I. pt. 5 si 6 siedinti'a II. pt. 22 se comunica numele celor ce s'au inscrisu cá membrii noi ai Asociatiunii si au fost de adunare declarati membrii ai Asociatiunii si anume :

a) cá membrii pe viatia : 1. Baritiu Octavianu, profesoru in Naseudu. 2. Brote Eugenu, asesoru consistorialu in Sibiiu. 3. Lascu George, proprietariu in Ampoiti'a. 4. Patiti'a Rubinu, avocatulu in Alb'a Iuli'a. 5. Romanu Tom'a sen., economu in Sebesiulu inferioru, Tilea Onoriu, ingineriu in Smig.

b) cá membrii ordinari cu taxe anuale : 1. Albinu Septimiu, profesoru in Sibiiu. 2. Antonu Dimitrie, comerciantu in Sibiiu. 3. Aronu Ioanu, invetiatoriu in Brasiovu. 4. Balasiu Radu, oficialu la Albina in Sibiiu. 5. Barbu Elen'a in S. Reghinu. 6. Barbu Severinu in S.-Reghinu. 7. Barcianu Stefanu, preotulu in Ugrutiu. 8. Baritiu I. G. oficialu la Albin'a in Sibiiu. 9. Barcianu P. Sabinu, profesoru in Sibiiu. 10. Barnutiú Dimitrie, notariu in Halmagiú. 11. Besi'a Pavelu, preotulu in Borgo-Prundu. 12. Bochisiu Ioanu, preotulu in Sânt-Craiu. 13. Borosiú Ioanu, preotulu in Zabrány. 14. Bolog'a Valeriu, secretariu la Albin'a in Sibiiu. 15. Bunea Arsenie, secretariu in Sibiiu. 16. Butalanc Petru, economu in Sias'a. 17. Cãndea Ioanu, protopopu in Avrigu. 18. Chendi Ioanu, preotulu in Frãua. 19. Cimponeriu Atanasie, jude reg. in pens. si avocatulu in Sibiiu. 20. Cristea Vasilie, preotulu in Sarvadu. 21. Cocorescu Tom'a, comerciantu in Boiti'a. 22. Corusianu George, docentulu in Ascileulu mare. 23. Comun'a politica Rehau. 24. Comun'a politica Pianulu inf. 25. Cosm'a Mari'a in Sibiiu. 26. Danu Iuliu, administratoru protopop. in Fagarasiu. 27. Dejenariu Ioan, comptabilu in Fagarasiu. 28. Duvlea Ilarie, avocatulu in Fagarasiu. 29. Florianu P. A., profesoru in Blaju. 30. Gallu I. Dr., membru alu casei magnatiloru in Budapest'a. 31. Ghibu

Ioanu, profesor in Sibiu. 32. Hodosiu Enea, profesor in Sibiu. 33. Ioanu George, notariu in Sebesiulu inf. 34. Lobontiu Patriciu, preotu in Silvasiu. 35. Lucaciu P., secretariu la societ. de mine „Concordia“ in Abrudu. 36. Lucuti'a Pantilemonu, c. r. capit. in pens. in Sibiu. 37. Maieru Grigorie, jude reg. in Fagarasiu. 38. Mangr'a Vasilie profesor in Aradu. 39. Metianu Aldulenu, pretoru in Arpasiulu infer. 40. Micu Andreiu, Dr., avocat in Fagarasiu. 41. Moldovanu Ioanu, preotu in Aschileulu micu. 42. Muntenu George, invetiatoriu dirig. in Vistea inferioara. 43. Muntenu Eftimiu, ospetaru in Sibiu. 44. Muntenu I., avocat in Alb'a-Iuli'a. 45. Necsia Stefanu, controloru in Fagarasiu. 46. Negrea G., perceptoru in Fagarasiu. 47. Negrea Laurianu, arendatoru in Sambat'a super. 48. Nicora P., economu in Lupsia. 49. Paulu Alexandru, concipistu in Fagarasiu. 50. Pinciu Ioanu, profes. in Caransebesiu. 51. Popu Ioanu de Galati, avocat in Sibiu. 52. Popa Ioanu, avocat in Sibiu. 53. Pop'a Isaia, oficialu la consistoriu in Sibiu. 54. Popu Stefanu Dr., medicu in Fagarasiu. 55. Poponeciu Iacobu, vice-not. comit. in Fagarasiu. 56. Popescu Ioanu, primariu in Topliti'a. 57. Popovicu Ioanu, invetiatoriu in Sibiu. 58. Prie Constandinu, preotu in Sacadate. 59. Romanu I. Const., primariu in Sebesiulu infer. 60. Rosc'a Remus Dr. redactoru in Sibiu. 61. Rosiescu Tului, preotu in Clusiu. 62. Saitosi Vas., proprietariu in Ciomaköz. 63. Siulutiu A. Dr. profesor in Sibiu. 64. Straulia Pavelu c. reg. locot. in pens. in Sibiu. 65. Tataru Ioanu, primariu in Sebesiulu super. 66. Todea Sabin'a in S. Reghinu. 67. Ungurenu Emanuelu, avocat in Timisiora. 68. Vlaicu Arsenie, profesor in Brasiovu. 69. Zanescu G., docentu in Brasiovu.

— Spre sciintia, avendu a li-se trimite diplomele de membrii.

Nr. 137. Prin conclusulu din siedinti'a II. a adunarii generale pt. 15 si 17 s'a luatu la cunoscintia cuprinsulu raportului generalu, prezentatu adunarii din partea comitetului, precumu si ratiociniulu anului 1886 si s'a datu absolutoriulu asupra gestiunii din anulu 1886 cu aceea ca:

a) comitetulu se starue catu mai repede la implinirea conditiunilor prescrise, ca scol'a civila se pota dobandi dreptulu de publicitate;

b) ca eventualele deficite la intretinerea scolei sustinuta de Asociatiune se fie acoperite din mijlocele speciale disponibile sau adunande spre acestu scopu;

c) despartiemintele Asociatiunii, cari in raportulu comitetului nu sunt clasate intre cele ce cu zelu si staruintia 'si implinescu chemarea, se fie de nou indrumate si solicitate a si-o indeplini.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 138. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 16. comitetulu este insarcinatu:

a) a'si castigá pe caile sale actele intemeitoare originale sau copii autentice despre fundatiunea scolei centrale romanesce, care ar fi se se intemeiedie in Gherl'a;

b) ca la casu, daca acele acte voru consuna cu copiile si citatele, ce s'au prezentatu adunarii generale, si astfel prin acele acte pe deplinu justificatu va fi dreptulu Asociatiunii, de a interveni, priveghindu si controlandu acea fundatiune si sustinerea resp. organizarea scolei capitale, conformu me-

nitiunii, comitetulu se faca tote cele necesarie intru regularea practica a exercitiului acestui dreptu, prezentandu celei mai de aproape adunari generale raportu, eventualu si proiectu de regulare pentru viitoriu.

— Spre sciintia, cu aceea, ca biroulu se esecute fara amanare numitele concluse ale adunarii.

Nr. 139. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 18 s'a stabilitu budgetulu pro 1888 intocmai cu preliminariulu prezentatu de comitetu.

— Spre sciintia.

Nr. 140. Prin conclusulu din siedinti'a II. a adunarii generale pt. 19 cererea comitetului scolei centrale din Lapusiulu ungurescu pentru unu ajutoriu in bani, din motivulu, ca fondurile Asociatiunii nu permitu de astadata ajutorirea scololoru n'a fostu luata in considerare.

— Spre sciintia, avendu cei pe cari 'i privesce a fi insciintiati despre acestu conclusu.

Nr. 141. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 20 s'a alesu de secretariu II. alu Asociatiunii, in loculu fostului secretariu Dl. Dr. D. P. Barcianu, Dl. Dr. I. Crisanu, er' in loculu fostului controloru, dl Iosifu St. Siulutiu dl. Nicanoru Fratesiu.

— Spre sciintia, cei alesi avendu a fi incunosciintiati.

Nr. 142. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 21 s'a hotaritu, ca adunarea procsima se se țina in opidulu Abrudu, remanendu, ca terminulu mai de a aproape se'lu defiga comitetulu Asociatiunii in cointielegere cu Romanii Abrudieni.

— Spre sciintia si orientare.

Nr. 142. Secretariulu II. notifica, ca cu finea anului scolaru 1886/7 au venitu in vacantia: a) stipendiulu in suma anuala de 60 fl. din fundatiunea „Marinovicu“; b) stipendiulu in sum'a de 40 fl. din fundatiunea „Riurenu“; c) stipendiulu de 20 fl. din fundatiunea „Basiot'a“ si d) unu ajutoriu de 20 fl. pe anu din fundatiunea „Tofalena“.

— Spre sciintia, avendu a se escrie concursu.

Nr. 144. Au incursu la cass'a Asociatiunii tace de membrii ordinari:

a) dela Dr. Nicolau Olariu in Sibiu pro 1887 5 fl. I. Popu de Galati pro 1887 5 fl. Ioanu Germanu in Bradu rat'a a II. pro 1887 2 fl. 50 cr. Leontinu Leontenu in Felvintiu pro 1887 5 fl. Ioanu Serbu in Siciu pro 1887 5 fl. Irodionu Labo in Tresnea veche pro 1887 5 fl. Florianu Petrenu in Almasiu pro 1887 5 fl. Dr. Grig. Silasi in Cluju, Vasilie S. Podoba, Emericu Popu in Cluju pro 1887, cate 5 fl. Nicolae Bene in Sinteu pro 1887 5 fl. Alecsandru Niculescu in Mesterhaza pro 1886 si 1887 10 fl. Alexandru Tarnovenu in Hodacu, Galacteonu Siagau in Idicelu, Dumitru Lupu in Hodacu, Zaharia Lupu in Hodacu, Nichit'a Calini in Mesterhaza, Moldovann Alecsandru in Dev'a, Boteanu Ioanu in Bintinti pro 1887 cate 5 fl. Dim'a Nicolae in Hunedor'a pro 1888 5 fl. Colbasi Constandinu pro 1885, 1886 si 1887 15 fl.

b) ca ajutore au intratu la comitetu dela Stefanu Moldovanu, prepositu in Lugosiu 20 fl.

c) s'au insinuat ca membrii ordinari, platindu taxa de membru: Barcianu Sabinu pro 1887 5 fl. Stefanu Barcianu, in Ugrutiu pro 1887 5 fl. Ioanu Moldovanu, in Aschileulu

micu pro 1887 5 fl. Ioanu Bochisiu, in Sânt-Craiu pro 1887 5 fl. George Corusianu, in Aschileulu mare pro 1887 5 fl. Ioanu Cretiu, in Sibiiu 5 fl. Emili'a Ratiu, in Turd'a 5 fl. Iosifu Puscariu, in Brasiovu, 5 fl. Pavelu Straulia, in Sibiiu 5 fl. Nestoru Simonu, in Cluju 5 fl. Ioanu Popescu in Topliti'a, Elen'a Barbu in Reghinu, Sabin'a Todea in Reghinu, Severu Barbu in Reghinu, Dr. Aureliu Siulutiu in Sibiiu, Arsenie Vlaicu in Brasiovu, Zanescu George in Brasiovu, Mangr'a Vasilie in Aradu, Bolog'a Valeriu in Sibiiu, Florianu P. Aurelu in Blaju, Bunea Arseniu in Sibiiu, Chendi Ioanu in Frâu'a, Pinciu Ioanu in Caransebesiu, Rosiescu Tuliu in Cluju, Borosiu Ioanu in Zábrány, Cocorescu Tom'a in Boiti'a, Popovicu Ioanu in Sibiiu, Cosm'a Maria in Sibiiu, Antonu Demetriu in Sibiiu câte 5 fl. cá tacse de membru si câte 1 fl. cá tacsă pentru diploma.

d) s'au insinuatú cá membrii pe viatia: Lascu George in Ampoiti'a 100 fl. Patiti'a Rubinu in Alb'a-Iuli'a 100 fl. Tilea Onoriu in Smigu 100 fl.

— Spre sciintia, cu aceea, ca membriloru noi, fiindu primiti din partea adunarii generale din Sibiiu, li se va trimite diploma de membru, se intielege, cá celoru ce n'au solvitú tacsă de diploma, li se va estrada acést'a numai dupa achitarea acelei tacsă. Membrulu Simonu Nistoru, cá unulu care s'a insinuatú numai in 7 Septembrie, va fi supusu aprobarii adunarii generale procsime.

Nr. 145. Comisiunea esmisa in siedinti'a comitetului din 4 Martie a. c. Nr. 43. spre revisuirea speselor de cancelarie pe timpulu din 1. Ianuarie 1882 până la 31 Decembre 1886 făcute de fostulu secretariu II. Dr. D. P. Barcianu, raportédia cu datulu 31 Maiu a. c. cá aflându in ratiociniu o inregistrare deosebita, afacerea aru putea se fie deslusita numai prin oficiulu de cassa.

In legatura cu acést'a cassariulu Associatiunii, combinându sumele solvite din cassa cu cele spesate dupa ratiociniulu fostului secretariu, recomânda cererea acestuia cu aceea, cá de óre-ce in socotél'a numitului secretariu s'a stracuratu o eróre de calculu, in locu de unu supraerogatu de 64 fl. 94 cr. se i se avisédie 54 fl. 94 cr. cá supraerogatu preste sumele ce le-a primitu.

— Se avisédia la cassa in favorulu fostului secretariu Dr. D. P. Barcianu sum'a de 54 fl. 94 cr.

Nr. 146. Oficiulu pentru mesurarea competintieloru prin harti'a de dto 7 Septembrie a. c. Nr. 2748 si cu provocare la recercarea adresata acestui comitetu cu datulu 22 Novembre anulu trecutú Nr. 2011 recérca de nou pe comitetu a'i transpune până la 1 Octobré a. c. pe lângă amenintiarea cu pedépsa datele de lipsa pentru mesurarea ecuivalentului impreuna cu estrasele referitóre la starea averii cu finea anului 1886.

— Se solicitédia cassariulu a satisfice recercarii susnumitului oficiu in restimpu de 15 dile.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., **Dr. Ioanu Crisianu** m. p.,
v.-presiedinte. secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a.

S'a verificatu. Sibiiu, in 12 Septembrie 1887.

I. St. Siulutiu m. p. **Dr. II. Puscariu** m. p. **P. Cosm'a** m. p.

† **Iacobu Murasianu**, vechiu profesoru si directoru gimnasialu incependu dela 1837 până la 1875, vechiu publicistu romànu dela Septembrie 1850 până la 1877, parinte de familia modelu, crescatoriu si ajutatoriu alu unui numeru considerabile de scolari si studenti lipsiti de mijlóce, barbatu intregu in sensulu adeveratu alu cuventului, dupa suferintie mai lungi au adormitu in Domnulu lasându in doliu profundu pe fiu si ficele sale, pe amicii si pe toti confratii sei si compatriotii sei cãti au sciutu pretini si stima virtutile sale private si patriotice, zelulu seu curatu, diligenti'a sa care nu cunoscea fatige până cându suferintiele 'i micșiorase activitatea sa incordata.

Te-ai dusu si tu Iacobe pe urm'a lui Timoteu; ve vomu urmá si din valea dureriloru si din lumea góneloru neincetate. *Have anima pia.* *G. Baritiu.*

Bibliografia.

— Romaenische Revue. Politisch-Literarische Monatschrift. Abonnementspreis für Österreich-Ungarn ganzjährig 8 fl.; für das Ausland 25 Francs i. G. oder 20 Mark. — Vertreter im Buchhandel: Stefan Kretschmer, Resicza; für Rumänien Socec et Teclu, Bucarest, calea Victoriei. Direction: Resicza (Süd-Ungarn). IX. Heft. Resicza, September 1887. III. Jahrgang. Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Inhalt: Timoteiu Cipariu. Parasitenthum. Ein verhafteter Agitator. Rundschau: Der König in Siebenbürgen. — Zur Nationalitätenfrage. — Zur Haltung der Rumänen. — Magyarisirung. Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos cumanos fugitivos. (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum). Von Sim. Mangiuca. (Fortsetzung.) Bergner's „Rumänien“. Von der Strasse. Von Nestoru V. Urechia. Autorisirte Uebersetzung aus dem Rumänischen von Leon Schönfeld. Peter Vancea. Historische Erzählung aus dem Temeser Banate. Literatur. Von P. Revue du Monde Latin). Nachdruck erwünscht. Resicza Buchdruckerei der „Rom. Revue“ Selbstverlag des Herausgebers. 1887.

— Rumänien. Eine Darstellung des Landes und der Leute von Rudolf Bergner. Mit 26 Illustrationen und einer Karte. 412 pag. Breslau 1887. J. U. Kern's Verlag. (Max Müller). Preis 6 fl. 50 cr.

— Értésítvény a belényesi gör. kath. Főgymnásiumról 1886/87 tanévre.

Raport despre gimnasiulu sup. gr. cath. din Beiusiu pre anulu scol. 1886/87. Edatu de Petru Mihutiú directoru. Beiusiu 1887. 67 pagine. Gherl'a imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu. 1887.

— „Meseriasiulu romanu“ fóia pentru invetiatura si petrecere, intocmita pentru meseriasi si toti iubitorii de Meserii. La Bunastare, prin munca si crutiare! Ese la 1 si la 15 a fiecarei luni. Editoru si redact. Bart. Baiulescu presiedintele reuniunei pentru sprijinirea meseriasiloru romani in Brasiovu.

— „Biserica Ortodoxa Romana“. Revista Periodica Ecclesiastica anulu alu XI-lea, Nr. 4. Iulie. Sumariulu: Cartea Pastorală. — Cuvântulu. — Constantinu Daponte. — Familia Cantemiru. — Scurta privire asupr'a Evangheliei. — Note si Meditatiuni. — Cronic'a Bisericesca. — Profetiile Mesianice. — Bucuresci. Tipografi'a cârtiloru bisericesci Strad'a Principatele-Unite, Nr. 34. 1887.

— A XXIII. Programa a gimnasiului mare publicu romanu de religiunea ort. resarităna si a celorlalte scôle secundare si primare impreunate cu acesta din Brasiovu, pe anulu scolasticu 1886—87. Publicata de Stefanu Iosifu, directoru si profesor. Brasiovu tipografi'a Alexi 1887. 79 pagine.

— „George Lazaru“ Revista pentru educatiune si instructiune, iese odata pe luna. Comitetulu de redactiune: S. M. Halitia primu redactoru, G. Constantinescu, R. Ghibanescu, Gavr. Onisioru, V. G. Diaconescu, I. Apostolescu. Sumariulu: S. M. Halitia. Directiunile ce predomina in educatiune si instructiune in timpurile năstre (urmare). — G. Constantinescu Rim. Metoda in predarea istoriei. — Gh. Ghibanescu. Rusalile sau Ruliile (urmare). Notitie scolastice din tinutul Rodnei. — Valmag. Doine si chiuituri din Banatu (urmare). Buletinu pedagogicu si Bibliografie. Bărlădu. Tipografi'a Asociatiunei Unirea. Strad'a Stefanu celu mare 1887.

In Editur'a librăriei Nicolae I. Ciurcu din Brasiovu au aparutu de curându urmatărele manuale:

— Geografi'a patriei si Elemente din geografia universală pentru scălele poporale romane, de Ioanu Dariu, invetiatoriu la scălele centrale romane din Brasiovu si membru alu mai multoru corporatiuni. Cu 12 figuri intercalate impreuna cu map'a Ungariei. Brasiovu, 1888. Tipariulu tipografiei archidieceesane in Sibiiu. Pretiulu 25.

— Istori'a patriei si Elemente din Istori'a universală, tractata dupa metodulu biograficu in doue cursuri concentrice, pentru scălele poporale romane de Ioanu Dariu, invetiatoriu la scălele centrale romane din Brasiovu si membru alu mai multoru corporatiuni. Cu portretele mai multoru regenti si barbati alesi. Tipariulu tipografiei archidieceesane in Sibiiu. Pretiulu 20 cr.

— Elemente de Fisica, pentru scălele poporale de Ioanu Dariu, invetiatoriu la scălele centrale romane din Brasiovu si membru alu mai multoru corporatiuni. Cu mai multe figuri intercalate in tectu. Tipariulu tipografiei archidieceesane in Sibiiu. Pretiulu 30 cr.

— „Scăla si Familia“ făia pentru parinti si invetiatori, ese de doue ori pe luna. Redactori: Ioanu Popea si Andreiu Bărseanu. Abonamentulu: Pentru Austro-Ungari'a pe anu 3 fl.; pe 1/2 anu 1 fl. 60 cr.; pe 1/4 anu 1 fl. — Pentru Romani'a pe anu 10 lei; pe 1/2 anu 5 lei; Abonamentele se facu la administratorulu făii Ioanu Dariu, in Brasiovu. — Manuscriptele se trimitu unui'a dintre redactori totu in Brasiovu. Cuprinsulu: Istoricultu invetiamentulu intuitivu. — Ce insem-

nădia a munci: — Din „Cartea de cetire“ pentru gimnasii, scăle reale etc. — Sentintie despre activitate si intrebuintiarea timpului. — Bibliografie. — Diverse.

Nr. 406.

Concursu.

Devenindu vacante urmatărele stipendii, si anume:

A) 1. Unu stipendiu de 60 fl. pe anu din fundatiunea „Marinovicu“ pentru studenti de gimnasiu.

2. Unu stipendiu de 40 fl. pe anu din fundatiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenti la gimnasiu.

3. Unu stipendiu de 20 fl. pe anu, din fundatiunea „E. D. Basiot'a“ pentru gimnasisti, cu preferinti'a celoru din muntii apuseni sau din fostulu districtu alu Naseudului.

Mai departe fiindu vacantu:

B) 4. Unu ajutoriu de 20 fl. pe anu, din fundatiunea „Tofalena,“ pentru tineri descendentu din vre-o familie de ale fostei comune „Tofaleu,“ cari aru voi se invetie vre-o meserie ôre-care.

Prin acăsta se escrie concursu.

Cererile au a se inantă comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romăna si cultur'a poporulu romănu in Sibiiu păna la 20 Octomvre st. n. 1887.

Cererile intrate mai tărdiu nu se voru consideră.

Aspirantii la vre-unulu din stipendiile amintite sub A) 1—3 au sē acluda la suplicele lor:

a) Carte de botezu in originalu sau in copie legalisata.

b) Testimoniu scolasticu de pe semestrulu II al anulu scol. premergetoru.

c) Atestatu de frecuentare dela directiunea institutulu, in care cercetăza scăla de prezentu.

d) Atestatu de paupertate sau de orfan, daca concuren-tulu e orfanu.

Suplicantii la ajutorulu amintitu sub B) 4. au a se prezenteze urmatărele documente:

a) Atestatu de botezu in originalu sau in copie legalisata.

b) Testimoniu scolasticu de celu puçinu 5 clase elementare.

c) Contractulu incheiatu cu maestrul conform §. 61 al legeri industriale (art. leg. XVII 1884) in original sau in copie legalisata, si o adeverinta dela maestru despre succesulu, cu care lucra.

d) Atestatu de moralitate dela autoritatea competenta locala.

e) Adeverinti'a dela parinti sau tutori, ca suntu decisi a lasa pe fii sau pupilli lor la invetiatura păna se vor perfectiona pe deplinu.

Din sedinti'a comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romăna si cultur'a poporulu romănu tinuta in Sibiiu, la 9 Septembrie, 1887.

Iacob Bologa,
v.-pres.

Dr. I. Crisianu,
secretar II.